



Teenusmajanduse instituut
Ärijuhtimise õppekava

Kristel Larven

**FINANTSANALÜÜS ETTEVÕTTELE
*NURGAPEALNE OÜ***

Lõputöö

Juhendaja: Kati Nõuakas, *MA*

Mõdriku 2020

SISUKORD

SUMMARY	3
SISSEJUHATUS	4
1 FINANTSANALÜÜSI OLEMUS	6
1.1 Finantsanalüüsi tähtsus.....	6
1.2 Infoallikad finantsanalüüsi teostamiseks.....	8
1.2.1 Raamatupidamise bilansi olemus.....	8
1.2.2 Rahavoogude aruande olemus	10
1.2.3 Kasumiaruande olemus	11
2 FINANTSANALÜÜSI MEETODID	14
2.1 Horisontaal- ja vertikaalanalüüs.....	14
2.2 Finantssuhtarvude analüüs	15
2.2.1 Likviidsuse näitajad	16
2.2.2 Efektiivsussuhtarvude analüüs.....	19
2.2.3 Finantsvõimenduse suhtarvud.....	22
2.2.4 Tasuvuse suhtarvud.....	24
2.2.5 Pankrotiohu analüüs.....	26
3 LÕPUTÖÖ EMPIIRILISE UURINGU METOODIKA	29
4 ETTEVÕTTE NURGAPEALNE OÜ FINANTSANALÜÜS	31
4.1 Ettevõtte horisontaal- ja vertikaalanalüüs	32
4.2 Nurgapealne OÜ finantssuhtarvude analüüs	36
4.2.1 Ettevõtte likviidsussuhtarvude analüüs.....	37
4.2.2 Ettevõtte efektiivsussuhtarvude analüüs	39
4.2.3 Ettevõtte finantsvõimenduse analüüs.....	42
4.2.4 Ettevõtte tasuvuse analüüs	44
4.2.5 Ettevõtte pankrotiohu analüüs.....	46
KOKKUVÕTE	47
KASUTATUD KIRJANDUS	50
LISAD.....	52

Lisa 1. Nurgapealne OÜ raamatupidamise bilanss aastatel 2016-2018

Lisa 2. Nurgapealne OÜ kasumiaruanne aastatel 2016-2018

SUMMARY

The subject of this final thesis is titled “Financial analysis of *Nurgapealne OÜ*”. The paper is written in Estonian and consists of 52 pages, which includes 17 tables and 6 figures. The paper includes 2 appendices. A total 34 sources have been used for writing final thesis.

The purpose of financial analysis is to measure the profitability of a company and to show its financial position. The topic of financial analysis is topical as the analysis of various financial indicators gives an overview of the financial-economic situation of the company.

The purpose of this thesis was to perform a financial analysis of Nurgapealne OÜ for 2016-2018 and to find ways to improve its financial situation.

The following tasks were set in order to achieve the objective:

- describe theoretical bases and methods of financial analysis based on professional literature;
- develop methodology for conducting empirical research;
- perform a financial analysis of Nurgapealne OÜ based on their balance sheets for 2016-2018;
- based on the analysis, evaluate the financial position of the company, make suggestions for improvement and make recommendations for increasing the profitability of the company.

Financial analysis determined that the company is in rather poor financial condition. However, by actively repaying the loan each year without incurring additional liabilities, steadily increasing sales and reducing costs, the financial position of the company will improve and the company will become more profitable.

The paper gives an overview of the nature and importance of financial analysis, the most important sources of information, methods of conducting financial analysis and the methodology for conducting empirical research has been prepared. The financial analysis of Nurgapealne OÜ has been carried out, conclusions have been drawn from this analysis and suggestions for improvement have been made to increase the profitability of the company. The research tasks were completed and the purpose of the work was fulfilled.

SISSEJUHATUS

Finantsanalüüsi eesmärk on mõõta ettevõtte kasumlikkust ja näidata ettevõtte finantsseisundit (Alvarez & Fridson, 2011, lk 4). Teema on aktuaalne, kuna erinevate finantsnäitajate analüüs annab ülevaate, millises majandusseisus ettevõtte on. Aastal 2018 esimeses kvartalis vähenes ettevõtlussektori kasum võrreldes eelneva aastaga 5%, seevastu kulud aga suurenesid 8% (*Ettevõtlus sektori kasum vähenes I kvartalis*, 2018). See võib viidata sellele, et piisavalt ei ole tegeletud ettevõtte finantsjuhtimise ja finantsolukorra analüüsimisega ning antud teema on jätkuvalt aktuaalne. Väiksematel ettevõtetel ei ole piisavalt ressusse finantsjuhi palkamiseks ning juhtidel endil liiga vähe teadmisi ja kogemusi finantsanalüüsi teostamiseks.

Finantsanalüüsi tulemused on olulised nii ettevõtte omanikele, investoritele kui ka teistele huvigruppidele. Analüüsi tulemused aitavad välja selgitada ettevõtte juhtimiseks sobilikud strateegiad ja seeläbi oskab ettevõtte juht paremini planeerida ettevõtte tulevikku. Ka lõputöö autor on seisukohal, et ettevõtte edukaks juhtimiseks on vaja kursis olla ettevõtte finantsolukorraga. Töö uurimisprobleem on välja selgitada, millised on finantsanalüüsi põhimõtted ning, milliste meetoditega analüüsida uuritava ettevõtte finantsolukorda.

Lõputöö eesmärk on analüüsida ettevõtte Nurgapealne OÜ finantsmajaduslikku olukorda ja selle põhjal hinnata ettevõtte kasumlikkust.

Lõputöö eesmärgi saavutamiseks on autor püstitanud järgnevad uurimisülesanded:

- luua teoreetiline raamistik finantsanalüüsi olemusest ja läbiviimisest analüüsides erialast kirjandust;
- koostada metoodika empiirilise uuringu läbiviimiseks;
- analüüsida Nurgapealne OÜ kolme järjestikuse aasta (2016-2018) majandusaasta aruandeid;
- analüüsi põhjal anda hinnang ettevõtte finantsolukorrale, teha parendusettepanekud selle parandamiseks ja anda soovitusi ettevõtte kasumlikkuse kasvatamiseks.

Lõputöös teostatakse ettevõtte Nurgapealne OÜ finantsanalüüs, mille käigus selgitatakse välja ettevõtte eelised ning nõrgad küljed, mille parendamiseks pakutakse ettevõttele soovitusi. Kuna uuritavas ettevõttes puudub finantsjuht on finantsanalüüsi läbiviimine vajalik ning toob selgust ettevõtte finantsmajanduslikust olukorrast,

millele tuginevalt saab ettevõtte juhtkond teostada edasisi juhtimisotsuseid ettevõtte kasumlikkuse kasvatamiseks. Finantsanalüüsi tulemused on kasulikud eelkõige ettevõtte juhtkonnale, kuna see aitab neil tulevikus paremaid juhtimisotsuseid langetada, et hoida ettevõtte jätkusuutlikuna.

Töö on jaotatud neljaks peatükiks, mis jagunevad alapeatükkideks. Esimeses peatükis on välja toodud finantsanalüüsi olemus, tähtsus ning analüüsi läbiviimiseks vajalik infobaas. Alapeatükkides on kirjeldatud vajalike allikate sisu ja olemust. Teine peatükk keskendub erinevatele finantsanalüüsi läbiviimise meetoditele. Peatükk jaguneb kaheks osaks, mille esimeses osas kirjeldatakse horisontaal- ja vertikaalanalüüsi ning teises erinevate suhtarvude analüüsi. Töö kolmandas peatükis on kirjeldatud empiirilise uuringu metoodikat. Neljas peatükk sisaldab ettevõtte Nurgapealne OÜ finantsanalüüsi. Peatükk jaguneb ettevõtte horisontaal- ja vertikaalanalüüsiks ja finantssuhtarvude analüüsiks. Finantsanalüüsi põhjal on välja toodud autoripoolsed soovitusel ettevõtte paremaks ja efektiivsemaks toimimiseks tulevikus.

Lõputöö teoreetilises osas on analüüsitud ja refereeritud erinevate valdkonna spetsialistide teoseid ja nende seisukohti omavahel võrreldud. Töös on refereeritud mitteperioodilisi väljaandeid, perioodilisi väljaandeid, õigusakte ning elektroonilisi väljaandeid nii eesti kui inglise keeles. Refereeritud tekstile on lisatud autoripoolsed järeldused.

1 FINANTSANALÜÜSI OLEMUS

Analüüs tähendab üldiselt terviku osadeks jaotamist eesmärgiga leida ja mõista tervikpilti ja sisemisi seoseid (Stelmak, 2013, lk 37). Finantsanalüüsi peamine eesmärk on kaardistada ettevõtte nõrgad ja tugevad küljed ning leida võimalikult palju seoseid, mis aitaks aru saada, milliseid muutusi toovad kaasa ettevõtte tegevuse suuna või finantsstrateegia muutus (Ilisson, 2004, lk 11). Analüüsi käigus hinnatakse ettevõtte möödunud, käesolevat ja tulevikus oodatavat rahandusliku olukorda (Tearu, 2005, lk 15) ning see eeldab, et ettevõtte minevik ja tulevik on üheaegselt luubi all ja riskid ja võimalused oleksid pidevalt fookuses (Ilisson, 2004, lk 1).

Finantsanalüüsi läbiviimise võib jagada kolme etappi (Tearu, 2005, lk 15):

- ettevalmistav etapp, mille käigus toimub analüüsi eesmärkide välja töötamine;
- näitajate arvutamine ja interpreteerimine;
- analüüsi kokkuvõtte ja ettepanekute tegemine.

Kogu analüüsi aluseks on andmed, mida tuleb koguda pidevalt ja süstemaatiliselt ning mille liikumist ettevõttes tuleb tõsiselt jälgida (Stelmak, 2013, lk 41). Finantsanalüüs tugineb andmetele, mis saadakse informatsiooni põhiselt raamatupidamise aruandlusest (Tearu, 2013, lk 16) ning muule infole ettevõttest ja majandusharust, kus ettevõtte tegutseb (Alver & Reinberg, 1999, lk 137).

Finantsanalüüs on kolme erineva aruande omavaheliste seoste ja tõlgendamine ning seeläbi ettevõtte finantsolukorra hindamine ja elujõulisuse analüüsimine. Kuna majanduaasta aruanne on kättesaadav lisaks ettevõtte juhtkonnale ka teistele huvigruppidele, on oluline teostada aruanne õigesti.

1.1 *Finantsanalüüsi tähtsus*

Finantsanalüüsi saab tõlgendada kui ettevõttele diagnoosi panekuga kuna see aitab hinnata, millises seisus ettevõtte parajasti on, ning otsustada, kuidas ettevõtet edukamaks muuta (Otsus- Carpenter, 2017). Ettevõtte finantsjuhtimise peamine eesmärk on ettevõtte väärtuse suurendamine (Tearu, 2005, lk 15), et rikastada omanike ja tõsta ettevõtte potentsiaali (Vaskmaa, 2004, lk 9). Selleks, et ettevõtte eesmärged saavutada, tuleks pidevalt tegeleda finantsolukorra analüüsimisega, kuna ettevõtte tegevus ja finantsseisund on omavahel otseselt seotud (Ilisson, 2001, lk 11).

Ettevõtte finantsseisundist on üldiselt kõige rohkem huvitatud ettevõtte juhtkond, kuid huvigruppe on teisigi. Finantsanalüüsist on huvitatud nii ettevõtte sisesed kui välised infotarbijad (Tearu, 2005, lk 15):

- juhtkond;
- omanikud (aktsionärid);
- pangad;
- tarnijad, kreditorid;
- konkurendid;
- töötajad;
- riik;
- kliendid.

Kõik huvigrupid peaksid otsustama, millist rühma nad esindavad ja mis on analüüsi eesmärk (Alver & Reinberg, 1999, lk 161). Sellest lähtuvalt peaksid nad valima enda jaoks sobivaima analüüsi meetodi (Raudsepp, 1999, lk 139) kuna erinevaid meetodeid kasutades on võimalik analüüsida erinevaid ettevõtte finantsolukorda kirjeldavaid aspekte (Stelmak, 2013, lk 46).

Ettevõtte juhtkond kasutab finantsanalüüsi tulemusi selleks, et analüüsida ja hinnata enda tegevust ning suunata see edaspidi ettevõtte kasumlikusele (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 143) Juhtkond tunneb peamiselt huvi ettevõtte tegevuse tulemlikuse, tõhususe ja võimalike ohtude kohta ning võlausaldajad huvituvad ettevõtte maksevõimest (Rünkla, 2003, lk 60) ja sellest, kas ta on jätkusuutlik (Stelmak, 2013, lk 46). Kui ettevõtet edukalt juhtida ja igapäevane tegevus on võimalikult efektiivselt korraldatud, jääb rohkem aega tegeliku väärtuse loomiseks (Hammer, 2018).

Kui lühiajalised kreditorid on huvitatud enamasti ettevõtte lühivõlgade kattevõimest ja varade netorealiseerimisväärtusest, siis pikaajaliste kreditoride jaoks on oluline ettevõtte kestev maksejõulisus, finantsstabiilsus ja teenimisväljavaated (Alver & Reinberg, 1999, lk 162). Aktsionärid huvitavad ettevõtte kasumi kasvu stabiilsusest ning ettevõtte võimest luua vabu rahavoogusid, mida saab maksta dividendidena (Ilisson, 2004, lk 61). Teisisõnu huvituvad investorid eelkõige sellest kui efektiivselt töötab ettevõtte juhtkond nende rikkuse suurendamiseks (Alver & Reinberg, 1999, lk 163). Riik tahab teada ettevõtte panust majanduskasvu ja tööhõivesse (Stelmak, 2013, lk 46).

Kõik huvigrupid kasutavad ettevõtte finantsolukorra analüüsimiseks samu meetodeid, kuid juhtkonnal on teatud eelis informatsiooni kättesaadavuse osas (Ilisson, 2004, lk 2). Sageli üritab ettevõtte juhtkond näiteks peita infot konkurentide eest, moonutades spetsiaalselt omahinda puudutavat infot (Stelmak, 2013, lk 36).

Selleks, et finantsanalüüsist võimalikult palju kasu saada, tuleb esmalt välja selgitada, mis põhjusel analüüsi teostatakse. Sobivaid meetodeid kasutades on võimalik nii ettevõtte sisestel kui välistel infotarbijatel saada finantsanalüüsi tulemustest palju kasulikku infot edaspidiseks käitumiseks. Finantsanalüüsi ei ole vajalik teostada pidevalt, kui hea oleks kui seda aeg-ajal igas ettevõttes tehakse.

1.2 Infoallikad finantsanalüüsi teostamiseks

Finantsanalüüsi läbiviimiseks on vaja koguda informatsiooni erinevatest allikatest. Põhiliselt saadakse informatsiooni raamatupidamise aastaaruandest (Tearu, 2005, lk 16), mis on koostatud majandusaasta raamatupidamisregistrites kirjendatud majandustehingute alusel (Alver & Reinberg, 1999, lk 139). Finantsaruanne on rahalisi näitajaid sisaldav aruanne, mis kajastab majandusüksuse tegevuse põhitulemusi ning on koostatud finantsarvestuse andmeil (Alver, J. & Alver, L., 2009, lk 446). Selleks, et finantsaruannetest saadavat infot analüüsimisel kasutada, peab see olema tõene ja aus, asjakohane, usaldusväärne ja võrreldav (Tikk, 2009, lk 11).

Firma edukust ja finantseisundit kirjeldavad kõige paremini majandusaasta aruanne, mis sisaldab järgnevaid aruandeid: raamatupidamise bilanss, rahavoogude aruanne ja kasumiaruanne. (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 143). Nimetatud aruannete põhjal saab koostada ettevõtte hetkeolukorra ja minevikusündmuste analüüsi, mis ühtlasi on üheks võimaluseks prognoosida ka tulevikusündmusi. Järgnevates alapeatükkides on kirjeldatud kõigi kolme aruande sisu ning tähtsust ettevõttele.

1.2.1 Raamatupidamise bilansi olemus

Bilanss on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase finantsseisundit teatud kuupäeva seisuga (*Raamatupidamisseadus*, §18 lg 1). Bilanss on staatiline aruanne (Ilisson, 2004, lk 24), mis näitab ettevõtte varasid ja nende finantseerimise allikaid (Tearu, 2005, lk 16) kindla kuupäeva seisuga (Bragg, 2011, lk 193). Igal aruandeperioodil on alg- ja lõppbilanss (Ilisson, 2004, lk 24). Seega ei

näita bilanss finantsolukorra pidevat muutumist aja jooksul vaid finantsseisundit valitud kuupäeval.

Bilansi tähtsaimaks omaduseks on võrdus aktiva ja passiva vahel, mis tuleneb sellest, et ettevõtte saab olla vara vaid niipalju kui on vara soetamise allikaid (Alver, J. & Alver, L., 2009, lk 95). Aktiva on alati võrdne passivaga.

Ehk kujundlikult on raamatupidamise bilanss jaotatud kaheks pooleks, mis on omavahel alati võrdsed (*Ibid.*, 2009, lk 94). Aktivas on kajastatud vara ehk resurss, mis osaleb järgmisel või järgmistel perioodidel ettevõtte tulu tekkimisel (Ilisson, 2004, lk 24). Varad on raamatupidamisbilansis reastatud likviidses järjekorras, ehk alustatud on kõige likviidsematest varadest (Ross, Westerfield & Jordan, 2006, lk 23). Ettevõtte varad koosnevad käibevarast ja põhivarast. Käibevara on lühikese kasutusajaga vara (*Ibid.*, 2009, lk 95), mida ettevõtte tarbib või müüb põhitegevuse käigus, näiteks sularaha, debitoorsed võlad, materjalivaru, pooleliolevad tööd, valmiskaup ning ettemaksed, mille ettevõtte on kaupade või teenuste eest teinud (Cinnamon, Helweg-Larsen & Cinnamon, 2011, lk 147). Kuna käibevara kasutatakse ära lühikese aja jooksul, ei tohiks selle arvestuslik väärtus oluliselt erineda turuväärtusest (Tearu, 2005, lk 16). Põhivara on pikaajaline vara, mis jaguneb omakorda aineliseks põhivaraks (masinad, seadmed, hooned jms), ainetuks põhivaraks (patendid, kaubamärgid, litsensid, õigused jms) ja pikaajalisteks finantsinvesteeringuteks (soetatud väärtpaberid, antud laenud jms) (*Ibid.*, 2009, lk 95). Põhivarade puhul on see juhus, kui bilansiline maksumus langeks kokku reaalse turuväärtusega (Tearu, 2005, lk 16), kuna põhivara väärtus üldiselt muutub aja jooksul.

Passiva koosneb omakapitalist ja kohustistest (*Ibid.*, 2009, lk 460) ning sellest ilmneb, kuidas ettevõtte vara on finantseeritud (Ilisson, 2004, lk 24). Omakapital on kogu raha, mis aktsionärid ettevõttesse investeerivad ning ettevõtte investeeritud kasum ehk aktsiakapital ja jaotamata kasum kokku (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 151). Kohustised jagunevad omakorda lühiajalisteks ja pikaajalisteks kohustisteks. Lühiajalised kohustised on lühilaenud ja kreditoorsed lühivõlad (*Ibid.*, 2009, lk 95), mis kuuluvad tasumisele järgneva aruande perioodi kestel (Ilisson, 2004, lk 25). Lühiajaliste kohustiste alla kuuluvad ka pikaajaliste laenude järgmise aasta jooksul tasumisele kuuluvad osad (Stelmak, 2013, lk 24). Pikaajalised kohustised ehk pikaajalised laenud

on pikklaenu, liisingukohustised jms (Alver, J. & Alver, L., 2009, lk 95). Pikaajaliste kohustiste tasumistähtaeg on üle aasta (Stelmak, 2013, lk 24).

Põhjalikumalt bilanssi tundes saab koostada teise olulise põhivõrrandi (*Ibid.*, 2009, lk 95):

$$\text{Varad} = \text{Kohustised} + \text{Omakapital} \quad (1)$$

Raamatupidamisbilansi lihtsustatud skeem on välja tabelis (vt Tabel 1).

Tabel 1. Bilansiskeem (*Ibid.*, 2009, lk 96).

Aktiva	Passiva
Käibevara	Kohustised • Lühiajalised kohustised • Pikaajalised kohustised
Põhivara	Omakapital • Omanike sissemakstud kapital • Reservid • Jaotamata kasum
Kokku varad	Kokku kohustised ja omakapital

Bilansi vasakpoolses osas on kajastatud kogu ettevõtte vara (nii käibe- kui põhivara) ning paremal pool kõik kohustised ja omakapital. Sisuliselt on bilansi passivas kajastatud varade katteallikad, mille eest on aktivas esitatud vara finantseeritud (Stelmak, 2013, lk 23).

1.2.2 Rahavoogude aruande olemus

Teiseks vajalikuks aruandluse vormiks on rahavoogude aruanne. Antud aruandes on kajastatud ettevõtte sisenevad ja väljuvad rahavood (Tearu, 2005, lk 16) ehk aruanne näitab ettevõtte tegelikku raha liikumist mingi aja jooksul (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 154). Kui bilanss ja kasumiaruanne on arvutatud tekkepõhisel alusel, siis rahavoogude aruande koostamisel viiakse käive tekkepõhiselt arvestusmeetodilt üle kassapõhisele (Rünkla, 2003, lk 52).

Rahavoogude aruande koostamisel on lubatud kasutada otsest- ja kaudmeetodit. (Luiga & Sander, 2019). Kaudmeetodi puhul aruandeperioodi kasumit korrigeeritakse mitterahaliste majandustehingute mõjuga, investeerimis- või finantseerimistegevusest tulenevate rahavoogudega seotud tulude ja kuludega ja äritegevusega seotud varade ja kohustuste saldode muutusega. Otsemeetodi puhul esitatakse brutosummadena kõik

põhilised laekumiste ja väljamaksete liigid. (*Raamatupidamise seadus*, §19 lg 3) Otsesel meetodil koostatud rahavoogude aruannet kasutatakse peamiselt planeerimisel (Stelmak, 2013, lk 28). Kaudsel meetodil koostatud rahavoogude aruanne on ka ettevõtte majandusaasta aruande kohustuslik osa (Stelmak, 2013, lk 27).

Rahavoogude aruandes kajastatud informatsioon on oluline, kuna see aitab hinnata ettevõtte võimet genereerida raha ja raha ekvivalente ning luua lisandväärtus omanikele (Ilisson, 2004, lk 37). Raha ekvivalendid on likviidsed lühiajalised finantsinstrumendid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva rahasumma vastu ning millel puudub teataolev turuväärtuse muutuse risk (Ilisson, 2004, lk 40).

Kõik ettevõtte rahavood on jaotatud kolme rühma (Tearu, 2005, lk 17):

- põhitegevuse rahavood;
- investeerimistegevuse rahavood;
- finantseerimistegevuse rahavood.

Rahavood finantseerimistegevusest hõlmavad kõiki makseid, mis on seotud võlgnevuse ja omakapitaliga. Investeerimistegevuse rahavood kajastavad aga tehinguid, mis on seotud finantsinvesteeringutega, materiaalse ja immateriaalse varaga. Käibekapitalist tulenevad rahavood kajastatakse põhitegevuse rahavoogudena. (Ilisson, 2004, lk 41-45) Rahavoogude aruanne on eriti oluline investorite ja laenuandjate jaoks, kuna aruanne näitab kõige paremini kas ettevõttel on piisavalt võimet raha teenida, et oma kohustisi täita (Stelmak, 2013, lk 26).

Rahavoogude aruande peamiseks eesmärgiks on prognoosida ja anlüüsida raha liikumist ettevõttes teatud perioodi vältel. Lisaks annab rahavoogude aruanne infot raha liikumise põhjustest. Kuigi rahavoogude aruanne on väga oluline aruanne finantsanalüüsi teostamiseks, siis mikro- ja väikeettevõtjatel ei ole kohustust rahavoogude aruannet majandusaasta koosseisus esitada.

1.2.3 Kasumiaruande olemus

Kasumiaruanne on raamatupidamisaruanne, mis kajastab raamatupidamiskohustuslase aruandeperioodi majandustulemust (*Raamatupidamise seadus*, §18 lg 2) ehk iseloomustab ettevõtte toimimist kahe järjestikuse bilansikuupäeva vahel (Alver, J. & Alver, L., 2009, lk 78). Kogu ettevõtte majandustegevus on suunatud kasumi teenimisele (Tikk, 2009, lk 232) ning kasumiaruande peamine eesmärk on välja selgitada, kas ettevõttel läheb hästi või halvasti (Alvarez & Fridson, 2011, lk 47).

Lisaks majandustegevuse lõpptulemusele, kasumile või kahjumine (Alver, J. & Alver, L., 2009, lk 450), on kasumiaruandes kajastatud ettevõtte tulud ja kulud (Tearu, 2005, lk 16). Nagu ka kõikides teistes aruannetes, peab kasumiaruandes esitatud info olema kajastatud tõeselt ja ausalt, olema asjakohane, usaldusväärne ja võrreldav (Tikk, 2009, lk 232).

Tulu on arvestusperioodil tekkinud majanduslik kasu (Tikk, 2009, lk 232). Tekkinud tuluga kaasneb vara suurenemine või kohustiste vähenemine (*Ibid.*, 2009, lk 468) ning kasumiaruandes on tulu välja toodud selle arvestamise, mitte tegeliku laekumise hetkel ehk kasutatakse tekkepõhist arvestusprintsipi (Tearu, 2005, lk 16).

Kulu on arvestusperioodil varade vähenemine või kohustiste suurenemine ning omakapitali vähenemine (Tikk, 2009, lk 232). Kasumiaruandes tuuakse välja ka mitterahalise kulutused nagu näiteks põhivara amortisatsioon (Tearu, 2005, lk 16).

Kasumiaruande viimasel real on kajastatud aruandeaasta puhaskasum või kahjum (Alver & Reinberg, 1999, lk 139). Ettevõtte kasum on ettevõtte väärtuse kasv mingi perioodi jooksul ning see tekib kui müügitulu ületab kulusid (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 145). Vastupidises olukorras tekib ettevõttele kahjum.

Eestis on lubatud kasutada kahte kasumiaruande skeemi: skeem 1 ja skeem 2 (Tikk, 2009, lk 249) ning mõlemad skeemid on mitmeastmelised. Tulusid arvestatakse ja kajastatakse mõlema skeemi puhul sarnaselt kuid erinev on kulude arvestamine ehk liigitamine (Stelmak, 2013, lk 25).

Skeemi 1 rakendamisel käsitletakse kulusid nende iseloomu järgi, näitkes tööjõukulud, materjalikulud, tegevuskulud (Kõomägi, 2006, lk 111). Kasumiaruande skeem 1 puuduseks on see, et realiseerimata toodangu valmimisega seondunud majandusliku kasu vähenemine kantakse kuluks (Tikk, 2009, lk 249).

Skeem 2 rakendamisel jaotatakse kulud majandusüksuse tegevuste järgi (Tikk, 2009, lk 250), ehk osa kuluartikleid jaotatakse funktsionaalselt eri kulu kohtade vahel (Kõomägi, 2006, lk 111). Skeem 2 on rahvusvaheliselt rohkem tunnustust leidnud kuna on sisaldab oluliselt rohkem infot (Stelmak, 2013, lk 25) ning seega on sobivam ka finanstaruannete analüüsimise seisukohalt (Tikk, 2009, lk 250).

Kasumiaruanne kirjeldab detailselt aruandeperioodi tulemit ja näitab tekkinud kasumi või kahjumi tekkepõhjuseid. Sisuliselt on kasumiaruanne bilansikirje detailne aruanne.

Kõik nimetatud aruanded- raamatupidamise bilanss, rahavoogude aruanne ning kasumiaruanne on vajalikud tervikliku finantsanalüüsi teostamiseks. Nende peamine erinevus on see, et bilanss on staatiline aruanne, mis näitab hetkeolukorda, rahavoogude aruanne raha liikumist konkreetse perioodi vältel ning kasumiaruanne kajastab aruandeperioodi majandustulemust. Bilanssi ja kasumiaruande esitamise kohustus majandusaasta aruandes on kõigil ettevõtetel olenemata suurusest, rahavoogude aruannet mikro- ja väikeettevõtted esitama ei pea.

2 FINANTSANALÜÜSI MEETODID

Finantsaruandeid on võimalik analüüsida mitmeti. Antud töös on kirjeldatud finantsanalüüsi põhilisi meetodeid: trendianalüüs ja suhtarvuanalüüs (Alver & Reinberg, 1999, lk 141). Trendianalüüs jaguneb horisontaal- ja vertikaalanalüüsiks. Finantssuhtarve saab mitmeti mõõta ja arvutada (Ilisson, 2004, lk 65) ning nende ring pole piiratud, kuid välja on kujunenud põhilised, sageli kasutatavad suhtarvud (Teearu, 2005, lk 18). Antud töös on kirjeldatud suhtarve, mille kaudu on võimalik analüüsida ettevõtte lühiajalist maksevõimet, efektiivsust, finantsvõimendust, tasuvust ja pankrotiohtu.

2.1 Horisontaal- ja vertikaalanalüüs

Horisontaal- ja vertikaalanalüüsi teostamiseks on vaja mitme aasta aruandeid (Alver & Reinberg, 1999, lk 141). Aruandluse horisontaalanalüüsi käigus võrreldakse aruandluse mitme perioodi näitajate väärtust omavahel ehk leitakse periooditi aset leidvad muutused (Kõomägi, 2006, lk 112) ning tuuakse välja muutatused absoluutsummas või protsentides (Subarmanyam & Wild, 2014, lk 28). Rahalises väljenduses saab välja segitada ettevõtte tulukust või finantsseisundit mõjutavad faktorid ning protsentuaalkuju aitab tajuda perspektiivi ja muutuse olulisuse määra (Rünkla, 2003, lk 60). Bilansi horisontaalanalüüsi käigus selgub kui palju on bilansikirje jääk muutunud aastast aastasse ning kajastatud kasv on eelmise aastaga võrreldes kumulatiivne. Kasumiaruande horisontaalanalüüs näitab kulude ja tulude kasvu. (Ilisson, 2004, lk 79)

Aruandluse vertikaalanalüüsi, mida nimetatakse ka struktuurianalüüsiks (Otsus-Carpenter, 2017), käigus arvutatakse üksikute näitajate osakaal tervikust (Teearu, 2005, lk 17). Sisulisest analüüsitakse aruande sisemise struktuuri muutuse dünaamikat (Kõomägi, 2006, lk 112) ning tulemused esitatakse protsentuaalsel kujul (Rünkla, 2003, lk 60). Kui bilansi vertikaalanalüüs näitab bilansikirjete suhet bilansimahtu siis kasumiaruande puhul näitab see iga kirje suhet müügitulusse (Ilisson, 2004, lk 79). Bilansi vertikaalanalüüsi abil on võimalik näha ettevõtte varade jaotust ning kohustiste ja omakapitali suhet. Omakapitali osakaal bilansi passivas peaks olema vähemalt 30% (Stelmak, 2013, lk 44). Bilansi horisontaalanalüüs näitab kui suured muutused on toimunud ettevõtte varade kirjetel, kuidas on lood ettevõtte kohustustega

– kas ettevõtte on neid suurendanud või vähendanud ning, kuidas muutused on ettevõtet mõjutanud (Udras, 2006). Rahavoogude aruannet vertikaalanalüüsi meetodil analüüsides on võimalik välja selgitada, mitu protsenti moodustavad erinevad rahakäibe aruande kirjed realiseerimise netokäibest või laekumistest klientidelt (Karu ja Zirnask, 2001, lk 232).

Saadud tulemuste visuaalne esitus on otsuste langetamisel väga oluline (Stelmak, 2013, lk 37). Levinuimad meetodid trendianalüüsi tulemuste kajastamiseks on tulpdiagramm ja joongraafik (Alver & Reinberg, 1999, lk 142) kuna numbritena tabelis pole muutused ja hälbed nii kergesti hoomatavad (Stelmak, 2013, lk 37). Diagrammid ja graafikud on aga paremini jälgitavad ja teevad tulemuste analüüsi protsessi lihtsamaks.

Kindlasti ei piisa vaid muutuste leidmisest vaid tuleb ka tulemusi omavahel võrrelda ja analüüsida ehk leida põhjus- tagajärg seosed (Stelmak, 2013, lk 42). Analüüsida tuleks, mis põhjusel teatud muutused ajas on toimunud, kas need on ettevõtte seisukohalt negatiivsed või positiivsed ning kas muutused ka tulevikus jätkuvad. Kui muutused on ettevõtte seisukohalt halvad, tuleks leida selle põhjus, et tulevikus negatiivseid muutusi vältida. Positiivsete näitajate korral tuleks leida meetodeid edu säilitamiseks.

2.2 Finantssuhtarvude analüüs

Finantssuhtarvude analüüs ehk suhtarvude kalkuleerimine ja tõlgendamine (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 156) on põhiline finantsanalüüsi meetod. Suhtarvuks nimetatakse kahe või enama aruandelise näitaja jagatist, mida väljendatakse kordades, protsentides, päevades ja/või kroonides (Tearu, 2005, lk 17).

Suhtarvude annavad sageli aimu sellest, kui riskantne on ettevõttesse investeerida ning kui kiiresti ettevõtte aktsionärile kasumit teenib (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 156).

Rahandussuhtarvude arvutamiseks on vaja vastata järgnevatele küsimustele (Tearu, 2005, lk 17):

- kuidas arvutada;
- mida antud suhtarv mõõdab;
- millistes näitajates väljendatakse;
- kuidas saadud väärtusi tõlgendada;

- kuidas vastavaid väärtusi parandada.

Rahandussuhtarvude arvutamisel ja kasutamisel tulevad sageli ette mõned puudused (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 143):

- raske on määratleda majandusharu, kuhu ettevõtte kuulub;
- avaldatud majandusharu keskmised näitajad ei ole teaduslikus mõttes täpsed ning annavad kasutajale vaid üldisi juhtnööre;
- arvutusmeetodid on firmadel erinevad ja see võib põhjustada erinevusi arvutatud kordajates;
- tööstusharu keskmine ei ole alati norm või soovitud eesmärk;
- kuna paljude ettevõtete äritegevus toimub hooajaliselt, sõltuvad bilnasi andmed ja suhtarvud aastaajast, millal aruanded on koostatud;
- enamasti lähtuvad suhtarvud bilansist, mis on vaid hetkeseis ja võib igal ajal muutuda (Stelmak, 2013, lk 47);
- paljud ettevõtted tegelevad mitme tootmisharuga (Tearu, 2005, lk 18).

Suhtarvude arvutamine on alles analüüsi algus (Stelmak, 2013, lk 47) kuna suhtarv muutub sisuliselt kasutuks kui seda kasutatakse võrdlemise asemel hinnangu andmiseks (Alver & Reinberg, 1999, lk 166). Kui suhtarvud on leitud, võrreldakse neid sama ettevõtte eelnevate aastate näitajatega, plaaniandmetega, majandusharu keskmistega ning konkurentide andmetega (Alver & Reinberg, 1999, lk 142). Suhtarvud on omavahel seotud ja kui ühe suhtarvu trend jääb arusaamatuks on võimalik teiste näitajate kaudu saada kinnitust probleemi olemasolust või olematusest (Ilisson, 2004, lk 66). Analüüsi tulemustest lähtudes tuleks teha otsused ettevõtte edaspidiseks tegevuseks (Stelmak, 2013, lk 47).

2.2.1 Likviidsuse näitajad

Likviidsussuhtarve kasutatakse selleks, et hinnata ettevõtte lühiajalist maksevõimet (Tearu, 2005, lk 19) ehk likviidsussuhtarvud näitavad ettevõtte võimet tasuda kreditoride lühiajalisi nõudeid (Raudsepp, 1999, lk 141).

Ettevõtte on maksevõimeline kui tal on piisavalt raha või rahaks muudetavat vara oma kohustiste õigeaegseks kustutamiseks (Tearu, 2005, lk 19). Mida vähem likviidne on firma, seda suurem on võimalus, et ettevõtte ei suuda oma kohustisi õigeaegselt täita

(*Finantsanalüüs*, 2000, lk 122). Lühiajalisest maksevõimest on eelkõige huvitatud lühiajalised võlausaldajad (Stelmak, 2013, lk 48).

Lühiajalise maksevõime analüüsi tehakse alati bilansi andmetel, mistõttu kirjeldab see ettevõtte olukorda bilansi koostamise momendil ehk selle kuupäeva seisuga kui bilanss koostati (Tearu, 2005, lk 19). Maksevõime hindamine on väga oluline, kuna kui ettevõtte on maksevõimetu on see üks põhilisi pankroti põhjuseks.

Kõige levinuim lühiajalise maksevõime näitaja on lühiajalise võlgnevuse kattekordaja (Tearu, 2005, lk 19), millega saab hinnata ettevõtte suhtelist likviidsust (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 118):

$$\text{Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja} = \frac{\text{käibevara}}{\text{lühiajalised kohustised}} \quad (2)$$

Antud valemis võrredakse käibevara üldsummat lühiajaliste kohustistega. Kuna käibevara on suhteliselt likviidne lühiajalise kasutusega vara, kasutatakse just seda lühiajaliste kohustiste katmiseks (Alver & Reinberg, 1999, lk 144). Valemi suhtes on välja kujunenud üldised hindamiskriteeriumid (Tearu, 2005, lk 17):

- $K \geq 1,6$ hea maksevõime,
- 1,2– 1,59 rahuldav,
- 0,9– 1,19 mitterahuldav,
- $K < 0,9$ nõrk.

Kui leitud näitaja on liiga madal näitab see tavaliselt, et mõnda liiki käibevara on liiga vähe või on võlgnevus liiga suur. Liiga kõrge näitaja puhul investeerib ettevõtte liiga suurel määral käibevarasse või on ettevõttel probleeme lühiajalise laenu saamisega (Alver & Reinberg, 1999, lk 144). Kui kasutatada lühiajalise võlgnevuse kattekordaja suhtarvu ettevõtte maksevõime hindamiseks, tuleks arvestada, et see kajastab momendiseisu ehk näitab olemasolevate käibevarade võimet katta praeguseid lühiajalisi kohutusi, kuid ei kajasta tuleviku rahavoogude omavahelist vastavust (Rünkla, 2003, lk 64). Lisaks eirab antud näitaja käibevarade struktuuri, millest võib olulisel määral sõltuda ettevõtte maksevõime (Alver & Reinberg, 1999, lk 145).

Kuna kõik käibevarade liigid ei ole ühesuguse likviidsusega iseloomustab kiireloomulist maksevõimet paremini likviidsuskordaja (Tearu, 2005, lk 20), mis on tuntud ka happetest nime all (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 119):

$$\text{Likviisuskordaja} = \frac{\text{likviidsed varad}}{\text{lühiajalised kohustised}} \quad (3)$$

Antud näitajaga selgub kui palju kiirelt käibitavat käibevara iga lühiajaliste kohustiste rahaühiku kohta (Alver & Reinberg, 1999, lk 145). On oluline, et likviidsete varade alla loetakse käibevarad, millest on lahutatud tootmisvarud, kuna neid ei saa lugeda likviidseteks varadeks (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 119). Likviidseteks varadeks on raha, kiirelt realiseeritavad väärtpaberid ja jooksvad saadaolevad võlad (Rünkla, 2003, lk 65). Likviidsuskordajat, mis on ettevõtte likviidsuse üldine näitaja (Cinnamon, *et al*, lk 148), tõlgendatakse järgnevalt (Tearu, 2005, lk 20):

- $K > 0,9$ hea,
- $0,6 - 0,89$ rahuldav,
- $0,3 - 0,59$ mitterahuldav,
- $K < 0,3$ nõrk.

Happetesti puuduseks on see, et väärtpaberid võetakse arvele soetushinnas, mille väärtus võib tugevalt erineda nende tegelikust turuhinnast (Alver & Reinberg, 1999, lk 145).

Maksevalmiduskordaja näitab kui suur hulk lühiajalistest kohustistest on kaetud kõrglikviidse varaga (Alver & Reinberg, 1999, lk 146) ehk kui suure osa lühiajalistest kohustistest on ettevõtte valmis tasuma kohe (Raudsepp, 1999, lk 142). Selleks, et arvutada ettevõtte rahaliste vahedite taset ehk maksevalmiduskordajat, tuleb lähtuda ettevõtte kõige likviidsemast käibevarast, milleks on raha ja väärtpaberid (Tearu, 2005, lk 20). Maksevalmiduskordaja valem (Kõomägi, 2006, lk 124):

$$\text{Maksevalmiduskordaja} = \frac{\text{raha}}{\text{lühiajalised kohustised}} \quad (4)$$

Antud näitaja alumine piir sõltub konkreetsest ettevõttes ja majandusharust (Alver & Reinberg, 1999, lk 147) kuid enamasti varieerub maksevalmiduskordaja väärtus $0,1 - 0,2$ piires (Tearu, 2005, lk 20). Üldine suund peaks olema selline, et ettevõtte raha on investeeritud võimalikult otstarbekalt ja seega vaba raha ja pangakontode jääk võimalikult madal (Alver & Reinberg, 1999, lk 147).

Puhaskäibekapital, mis ei ole suhtarv vaid on rahaline näitaja (Rünkla, 2003, 64), on samuti üks oluline maksevõime näitaja (Tearu, 2005, lk 21):

$$\text{Puhaskäibekapital} = \text{käibevara} - \text{lühiajalised kohustised} \quad (5)$$

Kui ettevõtte on maksevõimeline, peaks antud näitaja olema positiivne (Tearu, 2005, lk 21). Puhaskäibekapital võib olla negatiivne kui ettevõtte saab raha müügi pealt enne kui on vaja tasuda ostud ja kulud (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 153).

Puhaskäibekapitali põhjal on võimalik teada saada kui palju on pikaajalisi finantseerimise allikaid – pikaajalisi kohustisi ja omakapitali, suunatud käibevaradesse (Tearu, 2005, lk 21). Mida suurem on puhaskäibekapital, seda rohkem saab ettevõtte intressideta krediiti ja seda vähem tuleb võtta laenu või hankida raha aktsionäridelt (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 153).

Arvutades välja ettevõtte likviidsussuhtarvud on võimalik analüüsida ettevõtte lühiajalist maksevõimet. Peamine huvigrupp saadud tulemustele on lühiajalised krediitorid, et hoida risk enda investeeritud raha mitte tagasi saada madalana. Kui ettevõtte lühiajaline maksevõime on madal, siis puudub võlausaldajatel huvi ettevõttele laenu anda.

2.2.2 Efektiivsussuhtarvude analüüs

Efektiivsussuhtarvud näitavad, kui hästi kasutab ettevõtte oma varasid müügikäibe genereerimiseks (Tearu, 2005, lk 22) ehk läbimüügi suurendamiseks (Stelmak, 2013, lk 50). Efektiivsuse näitajaid saab arvutada nii vara liikide lõikes, kui kogu vara kohta (Kõomägi, 2006, lk 114).

Varade kasutamise efektiivsust näitavad käibekordajad, mille leidmiseks võrreldakse müügikäivet vara maksumusega (Stelmak, 2013, lk 50). Kui soovitakse anda hinnang möödunud, tuleks leida varade keskmine maksumus, tuleviku prognoosimisel tuleks lähtuda varade aastalõpu maksumusest. (Tearu, 2005, lk 22)

Koguvara käibekordaja iseloomustab vara kasutamist tervikuna (Tearu, 2005, lk 22). Leitakse valemiga (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 125):

$$\text{Koguvara käibekordaja} = \frac{\text{müügikäive}}{\text{varad (keskmine)}} \quad (6)$$

Suhtarv näitab kui palju teeniti müügitulu igalt varasse investeeritud rahaühiku kohta (Alver & Reinberg, 1999, lk 150). Mida suurem on antud suhtarvu näitaja, seda suurem on varade kasutamise efektiivsus (Kõomägi, 2006, lk 114).

Põhivara tootlus leitakse valemiga (Kõomägi, 2006, lk 25):

$$\text{Põhivara tootlus} = \frac{\text{müügikäive}}{\text{põhivarade maksumus (keskmine)}} \quad (7)$$

Antud näitaja kujunemisel mängivad rolli mitmed tegurid (Tearu, 2005, lk 23):

- põhivara kasutamise intensiivsus;
- amortisatsiooni arvutamise meetod;
- põhivarade vanus;
- firma investeringute ulatus.

Põhivara tootluse näitaja aitab välja selgitada mitu käibe rahaühikut tootis üks põhivara all olev rahaühik (Kõomägi, 2006, lk 115).

Debitoorne võlgnevus tekib sel juhul, kui ettevõtte müüb kaupu või teenuseid võlgu (Tearu, 2005, lk 23). Debitoorse võlgnevuse käibekordaja võimaldab hinnata kui hästi on saadaolevad võlad rahaks muudetavad (Rünkla, 2003, lk 65):

$$\text{Debitoorse võlgnevuse käibekordaja} = \frac{\text{krediitmüük}}{\text{debitoorne võlgnevus (keskmine)}} \quad (8)$$

Kui saadud näitaja on kõrge, on maksetähtajad lühikesed ning ettevõtte tegeleb aktiivselt võla sissenõudmisega (Tearu, 2005, lk 23).

Seda, kui kaua kulub ettevõttel päevades aega võlgade kättesaamiseks, iseloomustab raha laekumise välde (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 141). Antud suhtarvu on võimalik leida järgneva valemi abil (Kõomägi, 2006, lk 115):

$$\text{Debitoorse võlgnevuse käibevälde} = \frac{\text{debitoorne võlgnevus}}{\frac{\text{müügikäive}}{360}} \quad (9)$$

Kui raha laekumise välde on pikk, vähendab see likviidsust, lühike raha laekumise välde võib pidurdada läbimüüki (Tearu, 2005, lk 24). Nii debitoorse võlgnevuse käibekordaja kui debitoorse võlgnevuse käibevälde iseloomustavad sama fenomeni kuid viimane on ülevaatlikum (Rünkla, 2003, lk 65), kuna seda saab võrrelda ostjatele kehtestatud maksetähtaegadega (Tearu, 2005, lk 24).

Varud on tähtsaks osaks ettevõtte varadest. Varude käibekordaja leidmiseks tuleks võrrelda varusid müüdud toodangu kuluga, kui aga kasutada on kasumiaruande skeem

1 tuleks paratamatult lähtuda müügikäibest (Tearu, 2005, lk 24). Tootmisvarude käibekordaja leiab järgneva valemi abil (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 126):

$$\text{Tootmisvarude käibekordaja} = \frac{\text{kulud müüdud kaubale}}{\text{tootmisvarud (keskmine)}} \quad (10)$$

Varude käibekordaja näitab mitu korda keskmiselt on perioodi jooksul ettevõtte varud ära müüdud (Alver & Reinberg, 1999, lk 147). Kui leitud väärtus on madal, viitab see sellele, et varusid on liiga palju või neid on raske realiseerida (Tearu, 2005, lk 24). Kõrge näitaja viitab aga varude efektiivsele juhtimisele (Stelmak, 2013, lk 51). Kindlaid väärtusi antud suhtarvul pole, kuna see võib majandusharuti erineda. Samuti võib väärtus olla liiga kõrge juhul kui ettevõtte majandusaasta langeb kokku tootmistsükli lõpuga ning varud on seetõttu väiksed. (Alver & Reinberg, 1999, lk 148)

Varude käibevälde näitab varude käibekiirust päevades ning näitab kui kiiresti varud keskmiselt ära müüakse (Stelmak, 2013, lk 52):

$$\text{Varude käibevälde} = \frac{360}{\text{varude käibekordaja}} \quad (11)$$

Varude käibekiiruse suurenemise põhjuseks võib olla nõudluse suuremine, varude soetusraskustesed või soetushindade langused. Käibekiirus aga langeb kui ettevõttel on mittelikviidsed varud, realiseerimisraskused, ülenormatiivselt soetatud varud või soetushindade tõusu korral (Alver & Reinberg, 1999, lk 148).

Talitustsükliks nimetatakse ajaperioodi, mille jooksul tootmisvarudest valmib toodang ning valmiskaupade eest laekub raha ostjatelt (Alver, L. ja Alver, J., 2017, lk 501). Mida lühem on talitustsükkel, seda kasulikum on ettevõtjatele (Stelmak, 2013, lk 77). Talitustsükkel leitakse järgneva valemi abil:

$$\text{Talitustsükkel} = \text{debitoorse võlgnevuse käibevälde} + \text{varude käibevälde} \quad (12)$$

Efektiivsussuhtarvudest on huvitatud eelkõige investorid, kes ettevõttesse enda raha on investeerinud või plaanivad tulevikus investeerida. Kui ettevõtte ei suuda oma varasid efektiivselt kasutada läbimüügi suurendamiseks ja seeläbi kasumi kasvatamiseks, siis puudub investoritel huvi oma raha investeerida.

2.2.3 Finantsvõimenduse suhtarvud

Finantsvõimenduseks nimetatakse vahendit, mille abil on võimalik hinnata kui palju on kasutatud laenuraha aktsiakapitali kasumi teenimise abistamiseks (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 143). Finantsvõimenduse suhtarvud kajastavad ettevõtte pikaajalist maksevõimet ning mõjutavad ettevõttele antavat laenusummat ja laenuraha hinda (Stelmak, 2013, lk 53). Finantsvõimenduse analüüs annab vastuse kahele küsimusele (Tearu, 2005, lk 24):

1. Kui palju kasutab ettevõtte võõrvahendeid oma vajaduste finantseerimiseks?
2. Kas ettevõtte on võimeline tasuma kulusid, mis kaasnevad võõrvahenditega (intressid, laenu kustutamine jne.)?

Madala riskitasemega ettevõttes on soovitatav kõrge finantsvõimendus ning kõrge riskitasemega ettevõttes või muutuvate intresside perioodil on eelistatav väike finantsvõimendus (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 143). Mida suurem on kohustiste osakaal võrreldes omakapitaliga, seda rohkem kulub raha intressidele (Stelmak, 2013, lk 53).

$$\text{Kohustise ja omakapitali suhe} = \frac{\text{kohustis}}{\text{omakapital}} \quad (13)$$

Võlakordaja on üks finantsvõimenduse suhtarvudest ning arvutatakse järgneva valemiga (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 127):

$$\text{Võlakordaja} = \frac{\text{koguvõlgnevus}}{\text{koguvõlu}} \quad (14)$$

Antud näitaja väljendatakse protsentides (Tearu, 2005, lk 25) ning see näitab kui suurt osa ettevõtte varadest on finantseeritud võõrvahenditega (Kõomägi, 2006, lk 125). Siin kehtib rusikareegel – 50% (Tearu, 2005, lk 25) kuid tavaliselt on ettevõtetel 60% varadest soetatud oma vahendite abil, ning 40% varade soetamiseks on kasutatud võõrvahendeid (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 127). Kuigi võõrvahendite kasutamine tõstab ettevõtte finantsriski ja intressimäära iga uue laenu puhul (Stelmak, 2013, lk 53), suurendab see ka omakapitali rentaablust ja kapitali kesmist hinda (Tearu, 2005, lk 25). Kui võlakordaja ületab teatud väärtuse, ei ole ettevõttel võimalik laenu võtta isegi mitte väga kõrge intessimäära puhul, kuna laenuandjad ei taha riskida oma rahaga (Alver & Reinberg, 1999, lk 150).

Soliidsuskordaja iseloomustab finantsvõimenduse rakendamise taset (Tearu, 2005, lk 26) ning näitab omanike panust ettevõttesse (Kõomägi, 2006, lk 126):

$$\text{Soliidsuskordaja} = \frac{\text{omakapital}}{\text{varad}} \quad (15)$$

Kui võlakordaja näitas kui palju oli kasutatud võõrvahendeid varade soetamiseks siis soliiduskordaja näitab omakapitali osakaalu finantseerimisallikate üldsummas (Stelmak, 2013, lk 53). Kui soliiduskordaja on liiga kõrge, on ettevõtte finantsstruktuuriliselt halvasti juhitud (Tearu, 2005, lk 26).

Intressikulude kattekordaja abil on võimalik leida, kui palju firma teenib tagasi intressideks makstavat summat (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 129) ehk mitu korda katab ärikasum intressikulu (Tearu, 2005, lk 26). Kuna intresside maksmiseks kasutatakse sageli teenitud kasumit, on võimalik neid väärtuseid omavahel võrrelda (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 129). Intressikulude kattekordaja leitakse valemiga (Rünkla, 2003, lk 66):

$$\text{Intressikulude kattekordaja} = \frac{\text{kasum enne intresse ja makse}}{\text{intressid}} \quad (16)$$

Valemis ei ole mitte lõplik kasum, vaid kasum enne intesse ja makse, kuna intressikulu kuulub maksmisele enne kui kasumist makse maha arvatakse (Rünkla, 2003, lk 66). Intressikulude kattekordaja peaks olema võimalikult kõrge – tundub riskareegli kohaselt ei tohiks selle väärtus langeda madalamale kui 3,0 (Alver & Reinberg, 1999, lk 151).

Kapitaliseerituskordaja näitab, kui suur on pikaajaliste kohustiste osakaal ettevõtte kapitalis ning arvutatakse järgneva valemiga (Tearu ja Krumm, 2005, lk 25):

$$\text{Kapitaliseerituskordaja} = \frac{\text{Pikaajalised kohustised}}{\text{pikaajalised kohustised} + \text{omakapital}} \quad (17)$$

Üldiselt näitab finantsvõimendus, kui suures ulatuses ettevõtte kasutab tegevuse finantseerimiseks võõrkapitali ning, ning kui võõrkapitali osakaal on suur, on ka finantsvõimendus suurem.

2.2.4 Tasuvuse suhtarvud

Iga ettevõtte peamiseks eesmärgiks on kasumi teenimine. Kui võrrelda kogu kasumisummat, selle teenimiseks kasutatud resurssidega, saadakse tasuvus ehk rentaablus ehk kasumi tootlus (Tearu, 2005, lk 27). Kasumit võrreldakse erinevate finantsnäitajatega: müügikäibega, koguvaraga ja omakapitaliga (Alver & Reinberg, 1999, lk 154). Ettevõtte tasuvuse analüüsimine on väga oluline kuna just rentaablus näitajad kajastavad ettevõtte finantssuutlikust ja edukust (Stelmak, 2013, lk 52). Rentaablus näitajad väljendatakse üldiselt protsentides (Tearu, 2005, lk 27).

Kõige üldisemaks ettevõtte tasuvuse näitajaks on müügikäibe brutorentaablus (Alver & Reinberg, 1999, lk 154). Leitakse järgneva valemiga (Rünkla, 2003, lk 67):

$$\text{Käibe brutorentaablus} = \frac{\text{brutokasum}}{\text{müügikäive}} \quad (18)$$

Suhtarv näitab kui suure osa müügikogusest moodustab kasum (Rünkla, 2003, lk 67) ning kuidas ettevõtte on suutnud kontrollida oma kulude taset (Tearu, 2005, lk 27). Antud suhtarv on väga oluline tegevjuhtidele kuna annab selge ülevaate tegevkulude ja hinnapoliitika koosmõjust ja tõhususest (Rünkla, 2003, lk 67).

Üks enim leitavaid suhtarve on müügikäibe puhasrentaablus (Stelmak, 2013, lk 53). Leitakse valemiga (Tearu, 2005, lk 28):

$$\text{Käibe puhasrentaablus} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{müügikäive}} \quad (19)$$

Suhtarv näitab kui palju teenis ettevõtte müügikäibe igalt rahaühikult ning väärtus võiks jääda vahemiku 7-10% (Alver & Reinberg, 1999, lk 155). Käibe puhasrentaablus iseloomustab ettevõtte majanduslike väljaminekute üldtasest (Tearu, 2005, lk 28) ning ka väike nihe suhtarvu väärtuses võib viidata edukale või ebaedukale aastale (Alver & Reinberg, 1999, lk 155). Antud näitaja analüüsimisel tuleb silmas pidada seda, et arvesse on võetud kõik kulud. Seega mõjutavad käibe puhasrentaablust ka ühekordsed erakorralised tulud ja kulud. (Stelmak, 2013, lk 53)

Varade puhasrentaablus (ROA) on üks olulisemaid tasuvuse suhtarve (Tearu, 2005, lk 29) kuna see on ettevõtte edukuse kriitiline näitaja (Alver & Reinberg, 1999, lk

156). Selle leidmiseks tuleb jagada kindla perioodi puhastulu varadega (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 159):

$$\text{Varade puhasrentaablus (ROA)} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{varad (keskmine maksumus)}} \quad (20)$$

Varade puhasrentaablust ehk koguvara tulusust, saab väljendada ka järgneva valemiga (*Finantsanalüüs*, 2000, lk 136):

$$\begin{aligned} \text{Koguvara tulusus} &= \text{puhaskasumi tasuvus} \times \text{koguvara käibekordaja} \\ &= \frac{\text{puhaskasum}}{\text{müük}} \times \frac{\text{müük}}{\text{koguvara}} \end{aligned} \quad (21)$$

Sisuliselt selgub antud valemi põhjal, kui palju kasumit teenib iga varasse paigutatud rahaühik. Ettevõtte varade puhasrentaablus peaks olema kõrgem kui deposiidi intressimäär (Tearu, 2005, lk 29). Kui see on madalam, tuleks ettevõtte varade all olev raha paigutada kuhugile mujale (Alver & Reinberg, 1999, lk 156).

Investeeringute tootlus (ROI) näitab investeeringutest saadavat kasu. Investeeringute tootlus näitab, kas nõutud investeeringu tasuvus on tagatud (Karu, 2008, lk 36):

$$\text{Investeeringute tootlus (ROI)} = \frac{\text{ärikasum}}{\text{koguvara (keskmine)} \times 100\%} \quad (22)$$

Omakapitali rentaablus (ROE) on samuti oluline suhtarv. Antud suhtarvu analüüsimine võimaldab otsustada ettevõtte juhtimise efektiivsuse üle (Kõomagi, 2006, lk 128), kuna näitab kui efektiivselt on ettevõtte suutnud aktsionäride raha kasumi kasvatamiseks kasutada. (Cinnamon, *et al*, 2011, lk 159). Omakapitali rentaabluse näitajat arvutatakse järgneva valemi abil (Tearu, 2005, lk 29):

$$\text{Omakapitali rentaablus (ROE)} = \frac{\text{puhaskasum}}{\text{omakapital}} \quad (23)$$

Juhul kui ettevõttel on emiteeritud eelisaktsiaid, tuleb omakapitali rentaabluse leidmiseks lahutada puhaskasumist eelisaktsiate dividend ja omakapitalist eelisaktsiate nimiväärtus (Tearu, 2005, lk 29):

$$\text{ROE} = \frac{\text{puhaskasum} - \text{eelisaktsiate dividend}}{\text{omakapital} - \text{eelisaktsiate nimiväärtus}} \quad (24)$$

Omakapitali tasuvus suureneb ja väheneb finantsvõimenduse mõjul (Ilisson, 2004, lk 156). Omakapitali tasuvus tõuseb, kui varade rentaablus on kõrgem kui intressimäär, ning langeb kui intressimäär on varade rentaablustest kõrgem. Kui varade rentaablus ja intressimäär on võrdsed, ei mõjuta see omakapitali tasuvust (Tearu, 2005, lk 30).

Kui likviidussuhtarvude analüüsi peamine huvigrupp on lühiajalised krediitorid, siis tasuvuse analüüsist on huvitatud pigem pikaajalised krediitorid. Lisaks on tasuvuse analüüs väga oluline ettevõtte juhtkonnale, kuna see näitab edukust ja iga ettevõtte eesmärk on teenida kasumit.

2.2.5 Pankrotiohu analüüs

Pankrot on olukord, kus ettevõtte on lootusetult maksejõuetu ning lõpetab seetõttu oma tegevuse (Raudsepp, 1999, lk 184). Ettevõtte on maksejõuetu sel juhul, kui ta ei suuda rahuldada võlausaldaja nõudeid ja antud olukord ei ole ajutine vaid kestab pikema perioodi vältel (*Pankrotiseadus*, § 1 lg 1-2).

Kui eelnevad nimetatud suhtarvud iseloomustavad ettevõtte finantstegevuse erinevaid külgi, siis pankrotiohu analüüs toob välja üldise näitaja, mis iseloomustab ettevõtte finantsseisundit (Tearu, 2005, lk 33). Pankrotiohu analüüsi käigus on kombineeritud erinevad suhtarvud ja välja on toodud üldistusele pretendeeritavad hinnangud (Rünkla, 2003, lk 69). Tuntud USA majandusteadlane Altman on pakkunud välja pankrotikordaja arvutamise valemid, millest tuntuim on Z-seisu võrrand (Tearu, 2005, lk 33):

$$Z = 6,56x_1 + 3,26x_2 + 6,72x_3 + 1,05x_4 \quad (25)$$

kus

$$x_1 = \frac{\text{puhaskäibekapital}}{\text{varad}}$$

$$x_2 = \frac{\text{eelmise aastate jaotamata kasum}}{\text{varad}}$$

$$x_3 = \frac{\text{äri kasum}}{\text{varad}}$$

$$x_4 = \frac{\text{omakapital}}{\text{koguvõlgnevus}}$$

Altmani Z-seisu võrrandi kordajad tähendavad:

x_1 = maksevõime näitaja;

x_2 = näitab, akumuleeritud kasumi arvel soetatud vara;

x_3 = varade rentabluse näitaja;

x_4 = finantsvõimenduse näitaja.

Kui antud valemiga saadud tulemus on väiksem kui 1,8, on ettevõtte pankrotioht suur, kui näitaja on suurem kui 3,0, on pankrotioht väike ning kui Z-skoor jääb vahemiku 1,8-3,0 on ettevõtte finantsseisund ebastabiilne (Rünkla, 2003, lk 69).

Lisaks on Altman koostanud ettevõtte pankrotiohu hindamiseks võrrandi Altmani pankrotikordaja (Tearu, 2005, lk 35):

$$K_p = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + 0,999x_5 \quad (26)$$

kus

$$x_1 = \frac{\text{puhaskäibekapital}}{\text{varad}}$$

$$x_2 = \frac{\text{eelmistele aastatele jaotamata kasum}}{\text{varad}}$$

$$x_3 = \frac{\text{ärikasum}}{\text{varad}}$$

$$x_4 = \frac{\text{aktsiate turuväärtus}}{\text{koguvõlgnevus}}$$

$$x_5 = \frac{\text{netokäive}}{\text{varad}}$$

Antud valemi Altmani pankrotikordaja K_p kordajad tähistavad:

x_1 = maksevõime näitaja;

x_2 = näitab, akumuleeritud kasumi arvel soetatud vara;

x_3 = varade rentabluse näitaja;

x_4 = koguvõlgnevuse osakaal firma väärtuses;

x_5 = varade käibekordaja.

Pankrotikordaja puhul on paika pandud kindlad hindamiskriteeriumid. Kui väärtus on väiksem kui 1,81 on pankrotioht suur ja ettevõtte finantsseisund halb (Raudsepp, 1999, lk 188); kui väärtus on suurem kui 2,99 pole pankroti pärast vaja muretseda (Tearu, 2005, lk 35). Kui saadud summa jääb vahemiku 1,81-2,675 prognoosib see

ettevõttele tulevikus raskusi ning tulemus vahemikus 2,65-2,99 prognoosib ettevõttele edu (Tearu, 2005, lk 35).

Pankrotioht ehk ettevõtte maksejõuetus võib tekkida halbadest juhtimisalastest otsustest või majandusliku olukorra halvenemisest. Kindlasti ei tähenda maksejõuetus pankrotti kuid see on kindlasti suur ohumärk ettevõttele. Mõnel juhul võib pankrot olla vältimatu.

Kindlasti ei piisa vaid nimetatud finantssuhtarvude arvutamisest, kuna suhtarv üksi ei näita veel midagi. Arvutades välja nimetatud finantssuhtarvud ning võrreldes neid eelnevate aastate näitajatega, plaaniandmetega, majandusharu keskmistega ning konkurentide andmetega saab üsna selge ülevaate ettevõtte finantseisundi erinevatest aspektidest. Kindlasti on oluline analüüsides kasutada erinevaid suhtarve, kuna suhtarvud on omavahel seotud ning sel viisil on neid lihtsam tõlgendada. Suhtarvude analüüsi tulemusel on võimalik langetada otsuseid edaspidiseks käitumiseks.

3 LÕPUTÖÖ EMPIIRILISE UURINGU METOODIKA

Lõputöö uurimisobjektiks on Kesk-Eestis asuv toitlustusettevõte Nurgapealne OÜ. Ettevõtte on asutatud 2009. aastal Järvamaal. Ettevõtte põhitegevusalaks on vastavalt Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatorile (EMTAK) järgi Restoranid jm toitlustuskohad (kood 56101), millega teeniti 2018 aasta seisuga 90% müügitulust. Kõrvaltegevusalaks on alates 2017. aastast enda või renditud kinnisvara üürileandmine ja käitus (kood 68201). Ettevõtte on tegutsenud kümme aastat, millest esimesed kuus aastat tegutseti rendipinnal Paide linnas Parkali tänaval. Sel ajal kandis söögikoht nime Parkali Lokaal. Aastal 2015 kolis ettevõtte tegevusega mõnesaja meetri kaugusele Rüütli tänavale, kuhu soetati ja renoveeriti selleks võõrkapitali kaasates kinnisvara. Hetkel tegutseb ettevõtte samal aadressil- Järva maakond, Paide linn, Paide linn, Rüütli tn 2 ja ettevõttele kuuluv söögikoht kannab nime Kreisi Trahter. Ettevõtte tegeleb toitlustusteenuse pakkumisega ning kinnisvara üürimisega Paide linnas. Nurgapealne OÜ alustas pereettevõttena, 2018 aasta seisuga töötab ettevõttes viis töötajat.

Kuna tegemist on väikese ettevõttega, puudub sellel finantsjuht ning ettevõtte finantsolukorda ei ole põhjalikult analüüsitud. Ettevõttes on aga toimunud viimastel aastatel palju muutusi ning samuti on pidevas muutuses turu olukord. Statistika näitab, et aastatel 2005-2015 on toitlustusettevõtete hulk aina suurenenud (*Majanduse ja tööturu trendid*, 2017), mis tähendab konkurentsi tihenemist. Töö autor on arvamusel, et finantsanalüüs annaks hea ülevaate sellest, kuidas viimased aastad on mõjutanud ettevõtte finantsmajandusliku olukorda.

Lõputöö eesmärk on analüüsida Nurgapealne OÜ finantsmajaduslikku olukorda ja selle põhjal hinnata ettevõtte kasumlikkust.

Lõputöö eesmärgi saavutamiseks on autor püstitanud järgnevad uurimisülesanded:

- Luua teoreetiline raamistik finantsanalüüsi olemusest ja läbiviimisest analüüsides erialast kirjandust.
- Koostada metoodika empiirilise uuringu läbiviimiseks.
- Analüüsida Nurgapealne OÜ kolme järjestikuse aasta (2016-2018) majandusaasta aruandeid.

- Analüüsi põhjal anda hinnang ettevõtte finantsolukorrale, teha parendusettepanekud selle parandamiseks ja anda soovitusi ettevõtte kasumlikkuse kasvatamiseks.

Uuringu teostamiseks ehk finantsanalüüsi läbiviimiseks kasutab autor kvantitatiivset meetodit ja deduktiivset lähenemisviisi (Hirsjärv, S., Remes, P., Sajavaara, P., 2004, lk 130). Kvantitatiivse uurimismeetod on sobilik kuna selle tulemused väljendatakse arvandmetes (McMillan & Weyers, 2011, lk 381; Lee & Lings, 2008, lk 322). Kvantitatiivset uurimismeetodit iseloomustab loogiline ja kriitiline lähenemine ning kontrollitud mõõtmine (Grauri & Gronhaug, 2004, lk 98). Lisaks annab kvantitatiivne lähenemine võimaluse autoril olla objektiivne (*Ibid.*, 2004, lk 25; McMillan & Weyers, 2011, lk 382) ehk mitte olla mõjutatud tunnetest või emotsioonidest. Meetodi valikul lähtus autor töö eesmärgist ja meetoditealasest kirjandusest.

Järelduste tegemiseks kasutab autor deduktsiooni. Deduktsioon tähendab, et järeldusi tehakse ratsionaalse (Lee & Lings, 2008, lk 6) ja loogilise arutlusega (Grauri & Gronhaug, 2004, lk 25). Järelduste tegemine algab teooriast ehk faktide kogumisest (Smith, 2011, lk 3) ning sellele järgneb hüpoteetiliste seoste kinnitamine või ümberlükkamine (Grauri & Gronhaug, 2004, lk 26).

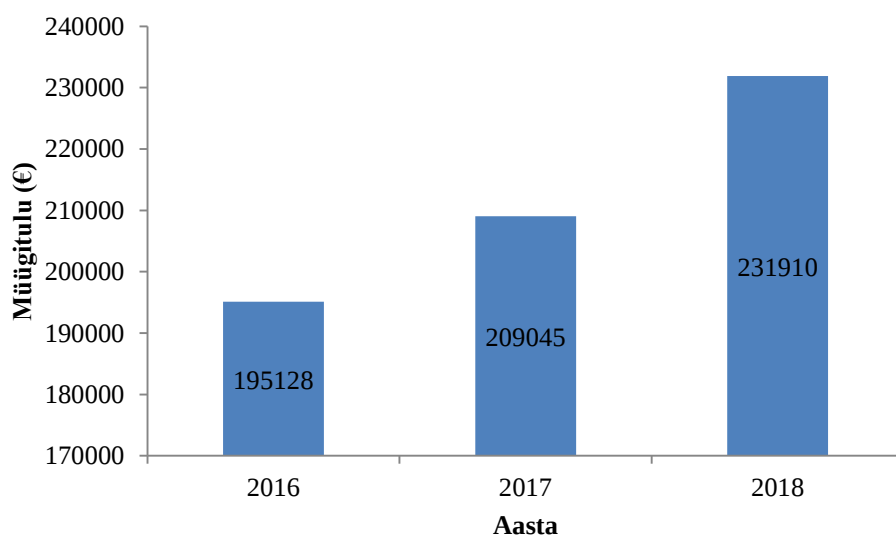
Andmekogumise tehnikaks kasutab autor struktureeritud dokumendivaatlust (Grauri & Gronhaug, 2004, lk 100). Autor analüüsib ettevõtte Nurgapealne OÜ 2016-2018. aasta majandusaasta aruanded. Autor kogub vajalikud andmed analüüsi läbiviimiseks vaadeldes ettevõtte bilanssi ja kasumiaruannet. Vajalikud dokumendid saab töö autor ettevõtte raamatupidajalt.

Andmete analüüsimiseks kasutab autor vertikaal- ja horisontaalanalüüsi ning suhtarvude analüüsi. Andmeanalüüsi eesmärgiks on esitleda saadud informatsioon kujul, mis aitaks lahendada uuringuprobleemi (Aarna, *et al.*, 2010, lk 327). Analüüsi tulemused esitatakse diagrammidena ja tabelitena MS Excel programmi abil ning saadud tulemuste põhjal tehakse järeldused.

4 ETTEVÖTTE NURGAPeALNE OÜ FINANTSANALÜÜS

Lõputöö eesmärgi täitmiseks on koostatud Nurgapealne OÜ horisontaal- ja vertikaalanalüüs, likviidsuse, efektiivsuse, finantsvõimenduse, tasuvuse ning pankrotiohu analüüs. Toetutes analüüsile on välja toodud autoripoolne hinnang ettevõtte finantsmajanduslikule olukorrale ja tehtud ettepanekud ettevõtte kasmulikuse kasvatamiseks.

Finantsanalüüsi teostamiseks analüüsis autor ettevõtte Nurgapealne OÜ 2016-2018 aasta raamatupidamisbilansse (vt Lisa 1) ja kasumiaruandeid (vt Lisa 2). Tulemused on esitletud tabelite ja joonistena. Esmalt on analüüsitud ettevõtte müügitulu, mille muutus on välja toodud joonisel 1.

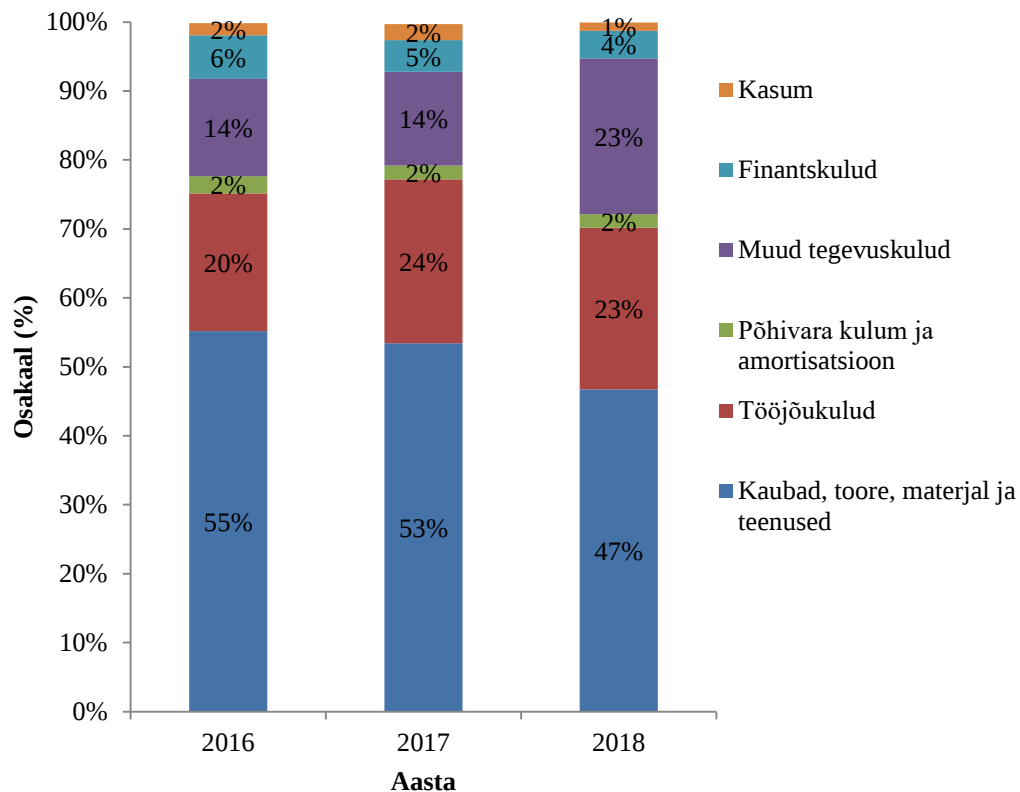


Joonis 1. Nurgapealne OÜ müügitulu aastatel 2016-2018

Võrreldes ettevõtte müügitulu aastatel 2016 ja 2018 on see väga palju suurenenud. Aastal 2016 oli müügitulu 195128€ ning 2018 aastal 231910€, seega on müügitulu kahe aasta jooksul suurenenud 18,9%. Müügitulu suurenemise põhjustas ettevõtte poolne hinnatõus ning nõudluse pidev suurenemine. Pidev sissetulekute suurenemine ja tarbijate kindlustunde paranemine on pannud Eesti elanike rohkem huvi tunda tasuliste meelelahutusteenuste ja vaba aja veetmise võimaluste, sealhulgas väljas söömise vastu (*Majanduse ja tööturu trendid*, 2017, lk 90).

4.1 Ettevõtte horisontaal- ja vertikaalanalüüs

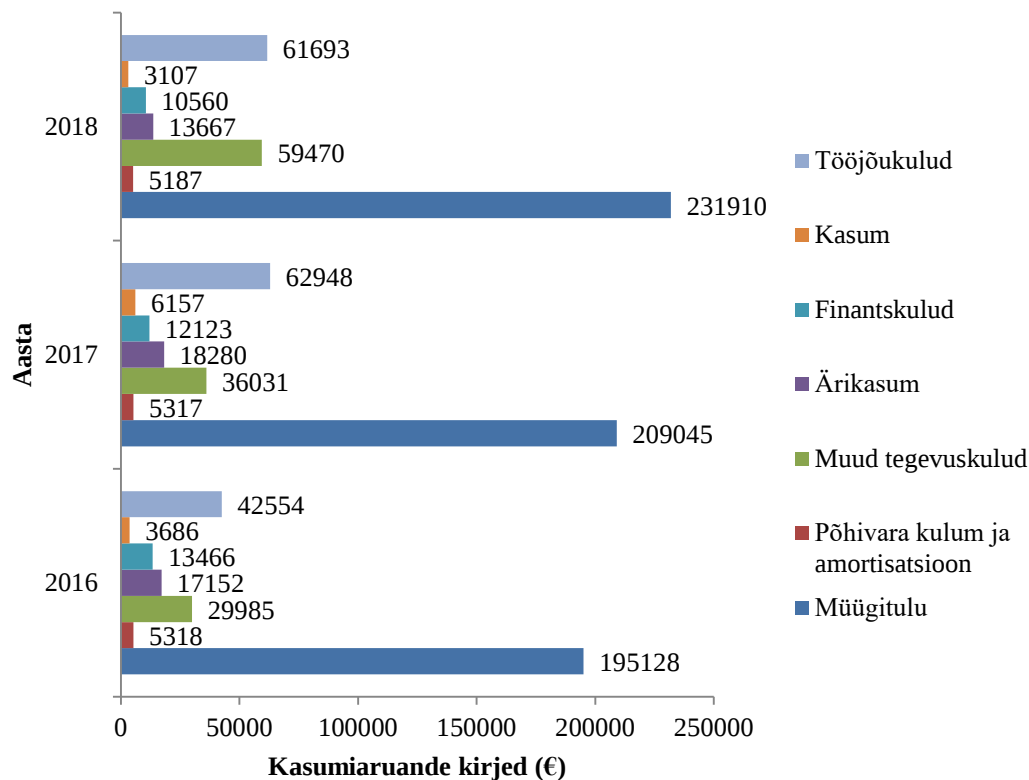
Esmalt on teostatud kasumiaruande vertikaalanalüüs, kus on analüüsitud kui suure osa protsentuaalselt moodustasid 2016-2018 aastatel erinevad kasumiaruande kulude kirjed äritulust (vt Joonis 2).



Joonis 2. Nurgapealne OÜ kulude osakaal ärituludest aastatel 2016-2018

Suurima osakaalu ärituludest moodustas aastatel 2016-2018 kaubad, toore, materjal ja teenused. Aastal 2016 moodustas kirje 55% ja 2018 aastal 47% ärituludest. Tööjõukulude osakaal oli 2016 aastal 20%, 2017 aastal 24% ning 2018 aastal 23%, kuigi töötajate arv on aastate jooksul jäänud samaks. Kasumi osakaal on jäänud aastate jooksul üsna stabiilseks. Muud tegevuskulud moodustasid aastatel 2016 ja 2017 ärituludest 14%, 2018 aastal aga moodustasid muud tegevuskulud ärituludest 23%.

Järgnevalt on koostatud ettevõtte kasumiaruande horisontaalanalüüs. Analüüsitud on kasumiaruande kirjete muutust aastatel 2016-2018 (vt Joonis 3, lk 32).

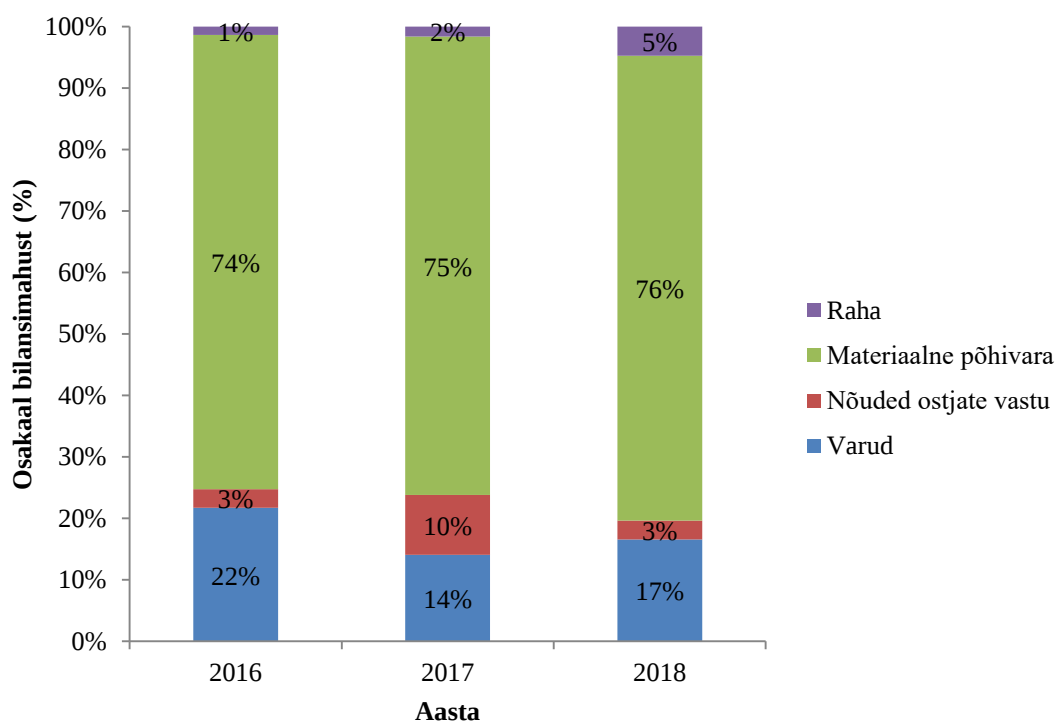


Joonis 3. Nurgapealne OÜ kasumiaruande horisontaalanalüüs aastatel 2016-2018

Müügitulu oli 2016 aastal 195128€ ning on iga aastaga kasvanud. Aastal 2018 oli müügitulu 231910€, seega suurenes müügitulu kahe aastaga 18,9%. Müügitulu suurenemise põhjus oli tingitud nõudluse suurenemisest ning ettevõtte poolsest hinnatõusust. Kõige suuremat kasumit (6157€) aga teenis ettevõtte aastal 2017. Aastal 2016 oli kasum 3686€ ning aastal 2018 aastal vaid 3107€. Ka ärikasum oli suurim aastal 2017 (18280€) ning madalaim aastal 2018 (13667€). Finantskulud on võrreldes aastaid 2016 ja 2018 vähenenud 26,6%. Aastal 2016 olid finantskulud 13466€ ning 2018 aastal 10560€, ehk kahe aastaga vähenesid finantskulud 26,6%. Muud tegevuskulud suurenesid 98%, ehk peaaegu kahekordistusid. Tegevuskulude kasv on mõjutatud valvesüsteemi ja uue kassasüsteemi paigaldamisest. Tööjõukulud olid 2016. aastal 42554€, ning aastaks 2017 olid need kasvanud 62948€-ni. Töötajate arv on säilinud aastatel 2016-2018, kuid aastal 2017 tõsteti töötajate palka ning suurendati mitmel töötajal töökoormust. 2018. aastal olid tööjõukulud 61693€, kuna töötajate koormust oli taaskord vähendatud. Kuna tööjõukulud on väga üsna suur kuluartikkel, siis tuleks põhjalikult üle vaadata tööjõu vajadus erinevatel ametikohtadel ning võimalusel mõne töötaja koormust vähendada, et kulusid kokku hoida.

Teenindussektoris sõltub sageli töömaht ja müügitulu hooajalisusest, seega sõltub ka tööjõu vajadus hooajast.

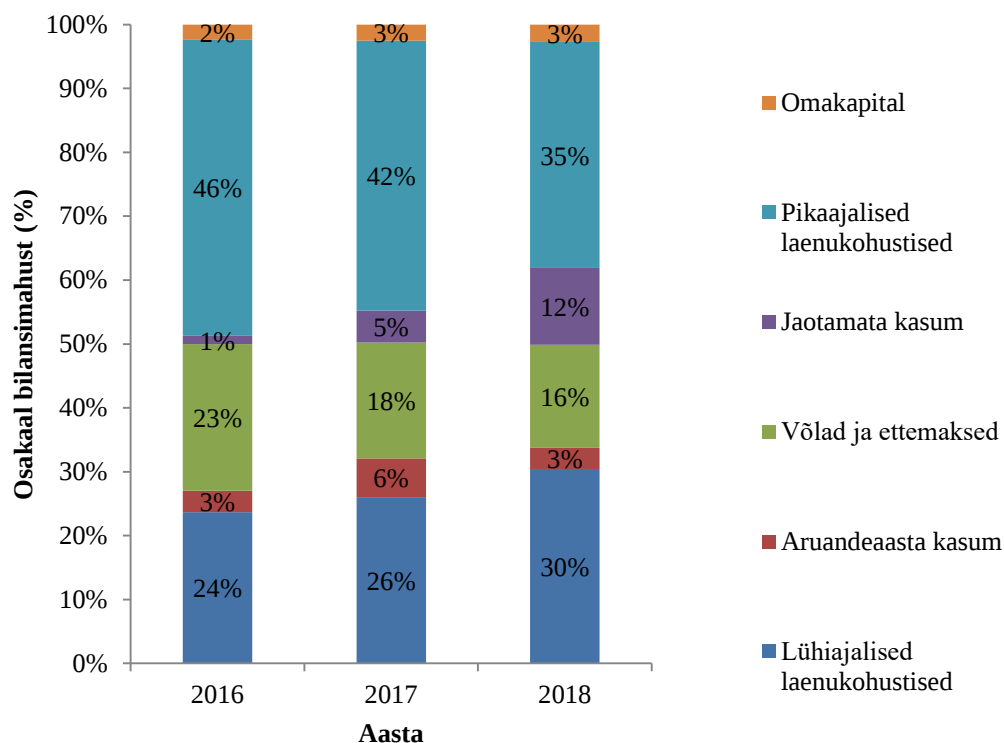
Järgnevalt on analüüsitud Nurgapealne OÜ bilanssi aastatel 2016-2018. Vertikaalanalüüsi meetodiga on võrreldud Nurgapealne OÜ bilansi aktivakirjete osatähtsusi võttes baasnäitajateks koguaktiva aastatel 2016-2018 (vt Joonis 4).



Joonis 4. Bilansi aktivakirjete vertikaalanalüüs ettevõttes Nurgapealne OÜ

Aastatel 2016-2018 moodustas suurima osa koguvaradest materiaalne põhivara, kuna ettevõttele kuulub söögikoha hoone ning selle alune maa. Väiksem osakaal on masinatel, seadmetel ja muul materiaalsel põhivaral. Kõige suurem materiaalse põhivara osakaal (76%) oli aastal 2018. Aastal 2017 moodustas nõuded ostjate vastu 10% koguvaradest, aastal 2016 ja 2018 vastavalt 3%. Kuna nõudeid ostjate vastu on suudetud vähendada, on suurenenud raha osakaal koguvaradest. Likviidsete varade osakaal oli suurim 2018 aastal (5%). Selleks, et tõsta ettevõtte likviidsust tuleks likviidseid varade osakaalu suurendada.

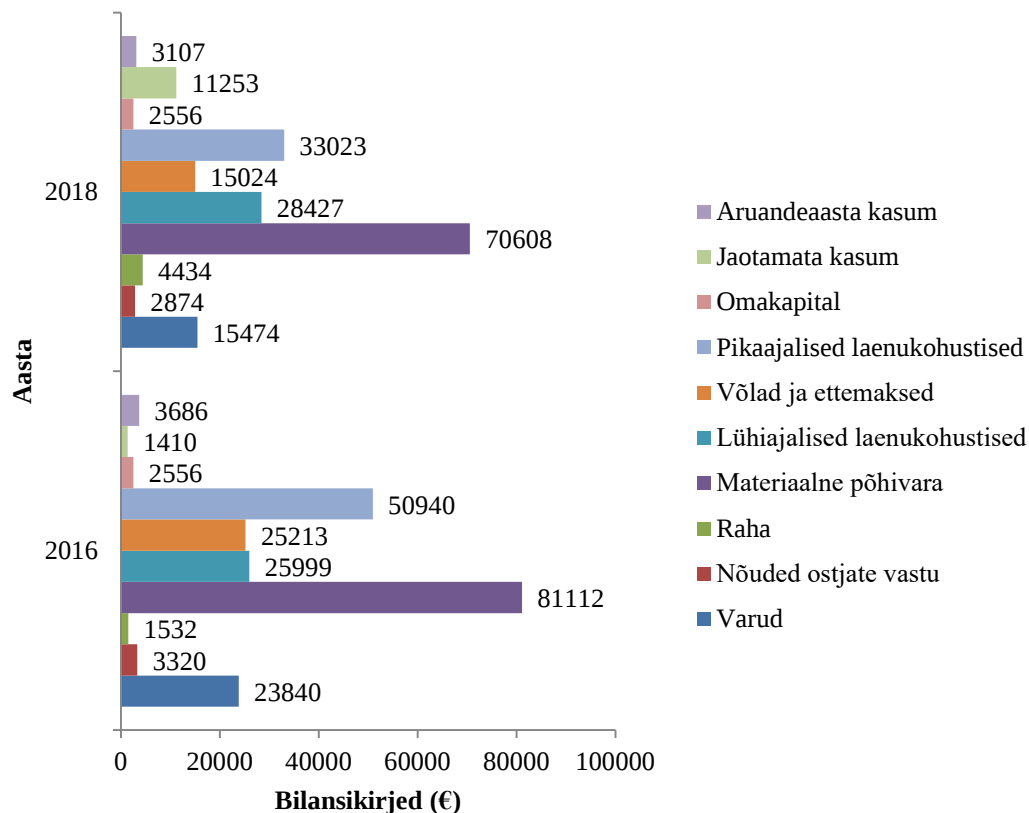
Järgnevalt on samal vertikaalanalüüsi meetodil analüüsitud bilansi passivakirjeid. Analüüs selgitab välja, kui suure osa moodustavad erinevad passivakirjed kogu bilansimahust (vt Joonis 5).



Joonis 5. Bilansi passivakirjete vertikaalanalüüs ettevõttes Nurgapealne OÜ

Kolme aasta jooksul on kohustiste ja omakapitali suhe mõnevõrra muutunud. Suurim muutus toimus jaotamata kasumi osakaalus, kuna ettevõtte ei ole kasumit dividendidena välja maksnud. Aastal 2016 moodustas jaotamata kasum 1% kogu bilansimahust, 2017 aastal 5% ning 2018 aastal 12%. Lühiajaliste kohustiste osakaal on kolme aasta jooksul vähenenud ning pikaajaliste kohustiste osakaal on suurenenud, kuna ettevõtte tasub lühiajalised kohustised kiiremini. Kasumi osakaal oli kõige suurem 2017 aastal- 6%. Aastal 2016 ja 2018 oli kasumi osakaal üksnes 3%.

Horisontaalanalüüsi meetodil on analüüsitud Nurgapealne OÜ bilansikirjeid aastatel 2016 ja 2018 (vt Joonis 6, lk 35).



Joonis 6. Nurgapealne OÜ bilansi horisontaalanalüüs aastatel 2016 ja 2018

Analüüs näitab, et aastal 2016 oli Nurgapealne OÜ materiaalne põhivara 81112€ ning aastaks 2018 oli see 70608€. Materiaalse põhivara langus on tingitud põhivara amortisatsioonist. Positiivne on, et pikaajalised kohustised olid 2016 aastal 50940€ ning 2018 aastaks 33012€ (langus 35%), mis tähendab, et ettevõtte maksab aktiivselt laenukohustisi ilma täiendavat laenu võtmata. Kahjuks on aga lühiajalised kohustised suurenenud 9%.

Aruandeaasta kasum on püsinud üsna stabiilsena. Suurenenud on aga jaotamata kasum, mis 2016 aastal oli 1410€ ning 2018 aastal 11253€. Jaotamata kasumi suurenemine on tingitud sellest, et ettevõtte pole aastatel 2016-2018 maksnud välja dividende.

4.2 Nurgapealne OÜ finantssuhtarvude analüüs

Finantssuhtarv on finantsnäitajate jagatis, mis väljendatakse enamasti kordades või protsentides. Nurgapealne OÜ finantssuhtarvude analüüsis on kasutatud ettevõtte

finantsnäitajaid aastatel 2016-2018. Andmed pärinevad ettevõtte majandusaasta aruannetest.

4.2.1 Ettevõtte likviidsussuhtarvude analüüs

Likviidsussuhtarve arvutades on võimalik analüüsida ettevõtte Nurgapealne OÜ lühiajalist maksevõimet. Ettevõtte suhtelist likviidsust ehk mitu korda on käibevara suurem lühiajalistest kohustustest, näitab lühiajalise võlgnevuse kattekordaja. Tabelis 1 on toodud ettevõtte Nurgapealne OÜ lühiajalise võlgnevuse kattekordajad aastatel 2016-2018.

Tabel 1. Nurgapealne OÜ lühiajalise võlgnevuse kattekordaja aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Käibevara (€)	28692	25878	22782
Lühiajalised kohustised (€)	51212	44910	43451
Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja	0,56	0,57	0,52

Ettevõttel on hea lühiajaline maksevõime kui lühiajalise võlgnevuse kattekordaja on suurem kui 1,6. Kui näitaja on väiksem kui 0,9 on ettevõttel väga nõrk lühiajaline maksevõime. 2018. aastal oli lühiajalise võlgnevuse kattekordaja 0,52, see näitab, et ettevõttel oli 52 senti iga lühiajalise võlgnevuse euro kohta likviidseid vahendeid, ehk puudus võimekus vajadusel lühiajalisi võlgnevusi kohe tasuda. Aastatel 2016 ja 2017 oli lühiajalise võlgnevuse kattekordaja vahemikus 0,56-0,57. Lühiajalise võlgnevuse kattekordaja madal väärtus tuleneb sellest, et ettevõttel oli liiga vähe likviidseid vahendeid, et maksta lühiajalisi võlgnevusi.

Tabelis 2 on välja toodud ettevõtte likviiduskordajad aastatel 2016-2018. Likviidsuskordaja iseloomustab kiireloomulist maksevõimet võttes arvesse käibevara liikide erineva likviidsuse.

Tabel 2. Nurgapealne OÜ likviidsuskordajad aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Likviidsed varad (€)	4852	11551	7308
Lühiajalised kohustised (€)	51212	44910	43451
Likviidsuskordaja	0,09	0,26	0,17

Likviidsuskordaja on ettevõtte likviidsuse üldine näitaja. Kui ettevõttel on likviidsuskordaja suurem kui 0,9, on tegemist hea maksevõimega. Antud juhul on lühiajaline maksevõime aastatel 2016-2018 väga nõrk, kuna likviidsuskordaja on väiksem kui 0,3. Kõige paremas seisus oli ettevõtte aastal 2017, kui likviidsuskordaja oli 0,26, mis tähendab et ettevõtte suutis katta vaid 26% lühiajalistest kohustistest likviidse varaga. Kui ettevõttel oleks sel perioodil tekkinud erakorralised väljaminekud, poleks ettevõtte olnud võimeline kõige likviidsemate varadega katta lühiajalisi kohustusi. Võrreldes aastaid 2016 ja 2018, on ettevõtte suutnud vähendada lühiajalisi kohustisi ja suurendada likviidseid varasid, mis on ettevõtte seisukohalt väga hea. Ettevõtte peaks tasuma lühiajalisi kohustisi ning neid mitte suurendama, et suurendada likviidsust.

Maksevalmiduskordaja näitab kui suure osa lühiajalistest kohustistest on ettevõtte valmis tasuma kohe ning arvutades on arvesse võetud vaid kõrglikviidset vara. Nurgapealne OÜ maksevalmiduskordajad on esitatud tabelis 3.

Tabel 3. Nurgapealne OÜ maksevalmiduskordaja aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Raha (€)	1532	1678	4434
Lühiajalised kohustised (€)	51212	44910	43451
Maksevalmiduskordaja	0,03	0,04	0,10

Maksevalmiduskordaja väärtus jääb üldiselt vahemiku 0,1-0,2. Aastatel 2016 ja 2017 oli ettevõttes maksevalmiduskordaja vastavalt 0,03 ja 0,04. Maksevalmiduskordaja madal väärtus oli tingitud sellest, et vaba raha oli ettevõttel vähe ja lühiajalised kohustised olid suured. Aastaks 2018 oli vähenenud lühiajaliste kohustiste summa ja suurenenud vaba raha jääk ning maksevalmiduskordaja oli rahuldava väärtusega (0,1). Kui ettevõttel oleks liiga palju likviidset vara ehk vaba raha tähendab, et ettevõtte ei ole raha otstarbekalt investeerinud.

Puhaskäibekapital on üks likviidsusnäitajatest, mis väljendatakse rahalises väärtuses. Tabelis 4 on välja arvatud ettevõtte Nurgapealne OÜ puhaskäibekapital ja tulemused on esitatud rahalises väärtuses.

Tabel 4. Puhaskäibekapital ettevõttes Nurgapealne OÜ aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Käibevara (€)	28692	25878	22782
Lühiajalised kohustised (€)	51212	44910	43451
Puhaskäibekapital (€)	-22520	-19032	-20669

Ettevõtte on likviidne siis, kui puhaskäibekapital on positiivne. Analüüsitava ettevõtte puhaskäibekapitali näitaja aastatel 2016-2018 negatiivne, mis tähendab, et lühiajalist kapitali kasutatakse põhivara finantseerimiseks ja antud ettevõtte ei ole likviidne. Ettevõtte on raske saada intressideta krediiti ja võlausaldajatel puudub huvi ettevõttele laenu anda. Kui ettevõtte soovib tulevikus laenu võtta, tuleks enne tasuda olemasolevad lühiajalised kohustised või suurendada käibevarasid.

Likviidsussuhtarvude analüüsi käigus selgus, et ettevõtte Nurgapealne OÜ on suuri raskusi lühiajalise maksevõimega. Ettevõtte ei ole piisavalt käibevara, et katta lühiajalisi kohustisi. Ettevõtte lühiajalise maksevõime suurendamiseks tuleks ettevõtte tasuda lühiajalisi kohustisi. Kui suudetakse vähendada lühiajalisi kohustisi, ei ole vajadust suurendada kõrglikviidset vara, kuna raha tuleks kasumi teenimiseks hoida ringluses.

4.2.2 Ettevõtte efektiivsussuhtarvude analüüs

Efektiivsussuhtarvudest on esmalt välja arvatud koguvara käibekordaja, mis iseloomustab vara kasutamist tervikuna. Kuna hinnang antakse möödunule, on kasutatud suhtarvude leidmiseks varade keskmist maksumust. Tabelis 5 on välja toodud Nurgapealne OÜ koguvara käibekordajad aastatel 2016-2018.

Tabel 5. Koguvara käibekordaja ettevõttes Nurgapealne OÜ

Aasta	2016	2017	2018
Müügikäive (€)	195128	209045	231910
Varade keskmine maksumus (€)	110947	105739	97532
Koguvara käibekordaja	1,76	1,98	2,38

Koguvarakäibekordaja näitab kui palju teeniti müügitulu igalt varasse investeeritud rahaühiku kohta. Aastal 2016 oli ettevõtte koguvara käibekordaja 1,76 ning aastal 2018 oli näitaja 2,38. Näitaja on aastate jooksul suurenenud, mis tähendab, et suurenenud on varade kasutamise efektiivsus.

Põhivara tootluse näitaja aitab välja selgitada mitu käibe rahaühikut tootis üks põhivara all olev rahaühik. Suhtarvu leidmiseks tuleb jagada müügikäive põhivara keskmise maksumusega (vt Tabel 6).

Tabel 6. Põhivara tootlus ettevõttes Nurgapealne OÜ

Aasta	2016	2017	2018
Müügikäive (€)	195128	209045	231910
Põhivarade keskmine maksumus (€)	83771	78453	73202
Põhivara tootlus	2,31	2,66	3,17

Analüüsist selgub, et ettevõtte põhivara tootlus on iga aastaga suurenenud. Aastal 2016 oli näitaja 2,31, 2017 aastal 2,66 ning aastaks 2018 oli näitaja tõusnud 3,17-ni. Põhivara tootluse suurenemine tähendab, et juhtkonna töö efektiivsus on põhivarade kasutamisel kasvanud.

Debitoorse võlgnevuse käibekordaja näitab kui hästi on saadaolevad võlad rahaks muudetavad. Kui näitaja on kõrge, tähendab see, et ettevõtte tegeleb aktiivselt võlgade sissenõudmisega või on maksetähtajad lühikesed. Selleks, et teada kui palju kulub ettevõttel aega päevades võlgade kättesaamiseks, tuleb arvutada debitoorse võlgnevuse käibevälde (vt Tabel 7).

Tabel 7. Nurgapealne OÜ debitoorse võlgnevuse käibekordajad ja käibevälde

Aasta	2016	2017	2018
Müügikäive (€)	195128	209045	231910
Keskmine debitoorne võlgnevus (€)	1660	6597	4937
Debitoorse võlgnevuse käibekordaja	117,54	31,69	46,98
Debitoorse võlgnevuse käibevälde (päev)	3,06	11,31	7,66

Aastal 2016 oli ettevõtte Nurgapealne OÜ debitoorse võlgnevuse käibekordaja 117,54, mis tähendab, et lühiajaliste võlgnevuste tasumine toimus aruandeperioodil keskmiselt 118 korda. Aastaks 2018 on näitaja aga lanegud 46,98 peale, mis tähendab, et ostjad tasuvad lühiajalisi võlgnevusi harvem ja saadaolevad võlad on raskemini rahaks muudetavad. Kui aastal 2016 kulus ettevõttel ostjatelt raha laekumiseks

keskmiselt 3 päeva, siis aastal 2018 kulus selleks keskmiselt 8 päeva. Olukorra parandamiseks tuleks kehtestada lühemad maksetähtajad ostjatele ning võimalikult vähe tooteid ja teenuseid võlgu müüa.

Varude käibekordaja leidmiseks tuleb võrrelda keskmisi varusid müüdud toodangu kuluga. Kuna ettevõtte Nurgapealne OÜ on kasutanud majandusaasta aruandes skeemi 1, on varude käibekordaja arvutamisel lähtutud müügikäibest. Seda, kui kiiresti päevades varud keskmiselt ära müüakse, näitab varude käibevälde (vt Tabel 8).

Tabel 8. Varude käibekordaja ja varude käibevälde ettevõttes Nurgapealne OÜ

Aasta	2016	2017	2018
Müügikäive (€)	195128	209045	231910
Varude kesmine maksumus (€)	24112	19083	14901
Varude käibekordaja	8,09	10,95	15,56
Varude käibevälde (päev)	44,5	32,88	23,14

Varude käibekordaja näitab, mitu korda keskmiselt on perioodi jooksul ettevõtte varud ära müüdud. Aastatel 2016-2018 on ettevõtte varude käibevälde stabiilselt suurenenud, mis tähendab, et varusid on hakatud efektiivsemalt juhtima. Iga aastaga on varude käibevälde vähenenud keskmiselt 10 päeva ehk varude käibekiirus on suurenenud ja varud suudetakse kiiremini maha müüa. Madal varude käibekordaja aastal 2016 viitab sellele, et varusid oli liiga palju või neid ei suudetud realiseerida. Varude käibevälte suurenemine võib olla tingitud müügikäibe suurenemisest ehk nõudluse kasvust. Aastal 2016 müüdi varud keskmiselt 45 päevaga ning aastal 2018 kulus selleks vaid 23 päeva.

Talitustsükkel on ajaperiood, mille jooksul tootmisvarudest valmib toodang. Tabelis 9 on välja toodud Nurgapealne OÜ talitustsükli pikkused päevades aastatel 2016-2018.

Tabel 9. Nurgapealne OÜ talitustsüklid aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Debitoorse võlgnevuse käibevälde (päev)	3,06	11,31	7,66
Varude käibevälde (päev)	44,5	32,88	23,14
Talitustsükkel (päev)	47,56	44,19	30,8

Ettevõttele on kasulik võimalikult lühike talitustsükkel. Kui aastal 2016 kulus tootmisvarudest kaua tootmiseni ja raha laekumiseni 48 päeva, siis aastaks 2018 oli päevade arv vähenenud 17 päeva. Ettevõtte seisukohalt on see väga positiivne kuna raha ringlus toimub tänu sellele kiiremini, ning tootmisvarud saavad kiiremini realiseeritud.

Nurgapealne OÜ efektiivsussuhtarvud on aastatel 2016-2018 järjest paranenud. Ettevõtte varude käibekiirus on suurenenud, talitustsükkel lühenenud ja varude käibevälde on suurenenud. See tähendab, et ettevõtte suudab aastal 2018 efektiivsemalt varusid juhtida kui aastal 2017. Suhtarve on võimalik parandada müügitulu suurendades, kuna müügitulu on efektiivsussuhtarvude peamine komponent.

4.2.3 Ettevõtte finantsvõimenduse analüüs

Finantsvõimenduse suhtarvude abil on analüüsitud Nurgapealne OÜ pikaajalist maksevõimet. Esimeseks näitajaks on välja arvatud kohustiste ja omakapitali suhe (vt Tabel 10).

Tabel 10. Nurgapealne OÜ kohustiste ja omakapitali suhe

Aasta	2016	2017	2018
Kohustised (€)	102152	87864	76474
Omakapital (€)	7652	13809	16916
Kohustiste ja omakapitali suhe	13,35	6,36	4,52

Kohustiste osakaal võrreldes omakapitaliga on läbi aastate olnud suurem, mis on tingitud pikaajalisest laenukohustisest. Mida suurem on antud näitaja, seda suurem on laenuandjatel risk oma raha mitte tagasi saada ning raskeb ettevõttel kaasata täiendavat võõrkapitali. Positiivne on aga see, et antud näitaja on pidevas languses, ehk maksevõime paraneb ja risk laenuandjatel oma raha mitte tagasi saada väheneb iga aastaga.

Võlakordaja väljendatakse protsentides ja näitab kui palju ettevõtte kasutab varade finantseerimisel võõrkapitali (vt Tabel 11).

Tabel 11. Võlakordajad ettevõttes Nurgapealne OÜ aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Koguvõlgnevus (€)	102152	87864	76474
Koguvara (€)	109804	101673	93390
Võlakordaja (%)	93	86	81

Kuna ettevõttel on väga suur laenukoormus, on ka võlakordaja näitajad väga suured, 2016 aastal lausa 93%. Hea näitaja on, kui võlakordaja on maksimaalselt 50%. Kuna näitaja on väga suur on ettevõttel väga kõrge finantsrisk. Laenu saada on väga raske kui mitte võimatu, kuna laenuandjad ei taha riskida oma raha kaotamisega. Kuna ettevõtte igaastaselt laenu tagasi maksab, on ka võlakordaja protsent iga aastaga vähenenud ning aastal 2018 oli võlakordaja väärtus 81%.

Intressikulude kattekordaja näitab mitu korda katab ettevõtte Nurgapealne OÜ ärikasum intressikulu (vt Tabel 12).

Tabel 12. Nurgapealne OÜ intressikulude kattekordajad aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Kasum enne intresse ja makse (€)	17152	18280	13667
Intressid (€)	13466	12123	10560
Intressikulude kattekordaja	0,27	0,51	0,29

Intresse makstakse sageli teenitud kasumilt. Seda on aga võimalik teha vaid juhul kui intressikulude kattekordaja on piisavalt kõrge ehk 2 või enam. Kuna Ettevõttes Nurgapealne OÜ on näitaja läbi aastate väga madal, tähendab see, et ettevõttel võib olla raskusi intresside tasumisega. Kui ettevõttel on madal võime tasuda intresse tõstab see riski kreditoritele, kes ei pruugi laenatud raha tagasi saada. Näitaja on madal kuna ettevõttel on väga suur laenukohustus ning kasumit teenitakse vähe.

Järgnevalt on välja arvatud ettevõtte kapitaliseerituskordaja, mis näitab pikaajaliste kohustiste osakaalu ettevõtte kapitalis (vt Tabel 13)

Tabel 13. Kapitaliseerituskordaja ettevõttes Nurgapealne OÜ aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Pikaajalised kohustised (€)	50940	42954	33023
Omakapital (€)	7652	13809	16916
Kapitaliseerituskordaja	0,86	0,75	0,66

Kapitaliseerituskordaja on suhtarv mille väärtus peaks olema maksimaalselt 0,6. Juhul kui näitaja on madalam, tähendab see ettevõtte madalat maksevõimet pikaajaliselt perioodil. Nurgapealne OÜ kapitaliseerituskordaja oli aastal 2016 väga kriitiline kuid näitaja on aastatega stabiliseerunud ning aastaks 2018 jõudnud juba peaaegu ettenähtud normi piiridesse.

Soliidsuskordajat väljendatakse protsentides ning arvutades võrreldakse omakapitali ja varade suhet. Tabelis 14 on välja toodud Nurgapealne OÜ soliidsuskordajad.

Tabel 14. Nurgapealne OÜ Soliidsuskordajad aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Koguvara (€)	109804	101673	93390
Omakapital (€)	7652	13809	16916
Soliidsuskordaja (%)	7	14	19

Soliidsuskordaja näitab omanike panust ettevõttesse ning näitaja peaks olema minimaalselt 30%. Ettevõtte Nurgapealne OÜ soliidsuskordaja väärtus on küll aastate jooksul tõusnud, kuid jääb siiski üsna madalaks. Aastal oli omanike panus ettevõttesse 7%, aastaks 2017 oli väärtus kahekordistunud (14%) ning aastal 2018 oli soliidsuskordaja 19%. See näitab, et ettevõtte kasutab varade finantseerimiseks väga vähe omakapitali.

Finantsvõimenduse analüüsi põhjal saab väita, et ettevõttel on tänu pikaajalisele laenukohustisele väiksele kasumile väga madal pikaajaline maksevõime ja suur finantsrisk. Siiski on kohustiste vähenedes ka finantsvõimenduse näitajad aastatel 2016-2018 veidi paranenud, mis annab märku sellest et näitajad võivad paraneda ka tulevikus. Hetkel on ettevõttel väga raske saada pikaajalist laenu.

4.2.4 Ettevõtte tasuvuse analüüs

Ettevõtte finantssuutlikuse ja edukuse analüüsimiseks on vaja analüüsida tasuvuse näitajaid. Kõige üldisem tasuvuse näitaja on müügikäibe brutorentaablus, mille leidmiseks jagatakse brutokasum müügikäibega, millest on lahutatud kaupade omamaksumus ning tulemus esitletakse protsentuaalselt. Kuna ettevõtte Nurgapealne OÜ kasutab kasumiaruande skeemi 1, siis antud näitajat arvutada ei saa. Nurgapealne OÜ müügikäibe puhasrentaablus näitajad on välja toodud tabelis 15.

Tabel 15. Nurgapealne OÜ puhasrentaablus näitajad aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Puhaskasum (€)	3686	6157	3107
Müügikäive (€)	195128	209045	231910
Käibe puhasrentaablus (%)	1,89	2,95	1,34

Müügikäibe puhasrentaablus on üks enim leitavaid suhtarve ning näitab, mitu protsenti müügitulust saab ettevõtte puhaskasumit. Antud näitaja peaks olema eduka ettevõtte puhul vahemikus 7-10%. Selgub, et kõige kõrgem oli ettevõtte käibe puhasrentaablus aastal 2017 (2,95%), kuid üldsalt on näitaja püsinud üsna stabiilselt madal, 1,9% aastal 2016 ning 1,3% aastal 2018. Aastal 2017 oli näitaja veidi suurem, kuna ettevõtte teenis poole rohkem kasumit kui aastatel 2016 ja 2018.

Tabelis 16 on välja toodud ettevõtte Nurgapealne OÜ varade puhasrentaablus (ROA), investeeringute tootlus (ROI) ja omakapitali rentaablus (ROE) näitajad aastatel 2016-2018.

Tabel 16. Nurgapealne OÜ ROA,ROI ja ROE näitajad aastatel 2016-2018

Aasta	2016	2017	2018
Varade puhasrentaablus (%)	3,32	5,82	3,19
Investeeringute tootlus (%)	15,46	17,29	14,01
Omakapitali rentaablus (%)	63,45	57,38	20,22

Varade puhasrentaablus (ROA) näitab kui palju kasumit teenib iga varasse paigutatud rahaühik. Kõige kõrgem oli ettevõttes varade puhasrentaablus näitaja aastal 2017- 5,8%, mis tähendab, et iga varasse paigutatud rahaühiku pealt teeniti 58 senti kasumit. kuid aastaks 2018 on näitaja langenud isegi madalamale kui aastal 2016. Varade puhasrentaabluse kõrge väärtuse põhjuseks aastal 2017 oli peaaegu poole suurem kasum aastal võrreldes teiste aastatega.

Ka investeeringute tootlus ehk investeeringutelt saadav kasu oli aastal 2017 suurim võrreldes aastatega 2016 ja 2018. Aastal 2017 oli investeeringute tootlus 17,3%, 2016. aastal 15,5% ning 2018. aastaks oli väärtus langenud 14%-ni.

Omakapitali rentaablus (ROE) näitab kui palju kasumit teenib iga rahaühik, mis on ettevõtte omakapitali investeeritud. Omakapitali rentaablus oli suurim aastal 2017-

63%, ehk iga investeeritud rahaühik teenis omanikule tagasi 63 senti, aastal 2017 teeniti 57 senti ning aastal 2018 vaid 20 senti.

Tasuvuse suhtarvud näitavad ettevõtte edukust. Analüüsi põhjal saab väita, et ettevõtte Nurgapealne OÜ kõige tulutoovam aasta oli 2017, kui tasuvusenäitajad olid kõige paremad ning ka kasum kõige suurem.

4.2.5 Ettevõtte pankrotiohu analüüs

Ettevõtte pankrotiohu analüüsides on kombineeritud erinevad suhtarvud. Nurgapealne OÜ pankrotiohu on analüüsitud tuntud USA majandusteadlase Altmani Z-seisu võrrandi abil ning tulemused on esitletud tabelis (vt Tabel 17).

Tabel 17. Nurgapealne OÜ pankrotiohu analüüs

Aasta	2016	2017	2018
Maksevõime näitaja	-1,35	-1,23	-1,45
Akumuleeritud kasumi arvel soetatud vara	0,04	0,16	0,39
varade rentabluse näitaja	0,98	1,21	0,98
finantsvõimenduse näitaja	0,08	0,17	0,23
Z-seis	-0,25	0,31	0,16

Kui antud valemiga saadud tulemus on väiksem kui 1,8, on ettevõtte pankrotioht suur, kui näitaja on suurem kui 3,0, on pankrotioht väike ning kui Z-skoor jääb vahemiku 1,8-3,0 on ettevõtte finantsseisund ebastabiilne. Arvutuste põhjal võib väita, et ettevõtte Nurgapealne OÜ pankrotioht on igal aastal väga suur, eriti aastal 2016 (Z-seis -0,25). Kuigi pankrotianalüüs näitas, et pankrotioht on suur, on suudetud näitajaid võrreldes aastaid 2016 ja 2018 parandada. Aastal 2018 oli näitaja 0,16. Ettevõtte peaks suhtuma oma äritegevusse kriitiliselt ja võtma tarvitusele erinevad meetmed tegevuse efektiivsemaks muutmiseks, et vältida pankroti.

KOKKUVÕTE

Finantsanalüüsi olulisus ja aktuaalsus peegeldub selles, et finantsanalüüsi tulemused kajastavad kõige paremini ettevõtte finantsolukorda ja selle põhjal on hea teha õigeid otsuseid ettevõtte edaspidiseks toimimiseks. Selleks aga, et analüüs oleks edukas, tuleks valida sobivad meetodid ja tulemusi põhjalikult analüüsida.

Töö käigus on analüüsitud ja refereeritud erinevate valdkonna spetsialistide allikaid ja välja toodud nende olulisemad seisukohad ning neid omavahel võrreldud. Lisaks on välja toodud töö autoripoolsed kommentaarid ja järeldused.

Töö esimeses peatükis on selgitatud finantsanalüüsi olemust. Peamisteks olulisteks infoallikateks finantsanalüüsi läbiviimiseks on raamatupidamisaruanded: rahavoogude aruanne, kasumiaruanne ning raamatupidamis bilanss. Töös selgub, et finantsanalüüs ei ole vajalik vaid ettevõtte juhtkonnale vaid huvigruppe on teisigi. Erinevad huvigrupid kasutavad analüüsimiseks erinevaid meetodeid, kuna nad analüüsivad ettevõtte finantsseisundi erinevaid aspekte.

Teises peatükis on kirjeldatud erinevaid finantsanalüüsi meetodeid. Enim levinuimad finantsanalüüsi meetoditeks on horisontaal- ja vertikaalanalüüs ning finantssuhtarvude analüüs. Kui trendianalüüsi kaudu on võimalik leida finantsnäitajate dünaamilisi ja suhtelisi muutusi siis finantssuhtarvude kaudu on võimalik välja arvutada erinevaid näitajaid finantsseisundi hindamiseks. Selleks, et hinnata ettevõtte finantsseisundit läbi finantsanalüüsi ei piisa vaid arvutusoskusest. Kindlasti peab analüüsi teostajal olema väga hea võime analüüsida ja tajuda trende ja muutusi finantsnäitajates. Samuti peaks analüüsijal olema teadmised ettevõtte majandusharust ja üldisest finantsaruandlusest.

Empiirilise uuringu metoodika peatükis on välja toodud empiirilise uuringu eesmärk. Uuringu läbiviimiseks kasutab autor kvantitatiivset meetodit ning järelduste tegemiseks deduktsiooni. Andmed kogutakse struktureeritud vaatlusega ning tulemused esitletakse jooniste ja tabelitena.

Empiirilise uuringu peatükis on läbi viidud ettevõtte Nurgapealne OÜ finantsanalüüs. Ettevõtte Nurgapealne OÜ on kesk-Eestis asuv toitlustusettevõtte. Teostatud on bilansi ja kasumiaruande horisontaal- ja vertikaalanalüüs ning finantssuhtarvude analüüs. Tulemused on esitletud jooniste ja tabelitena ning saadud tulemusi on analüüsitud ning nende põhjal tehtud järeldused.

Finantsanalüüsi tulemusena selgus, et ettevõttel Nurgapealne OÜ läheb üldiselt pigem halvasti kuigi ettevõtte on aastatel 2016-2018 teeninud kasumit. Analüüsides kasumiaruannet selgub, et lisaks müügitulu tõusele aastatel 2016-2018 (18,9%) on kasvanud ka tööjõukulud (45%) ja muud tegevuskulud (98%), samas kui teenitud kasum on langenud (16%). Bilanssi analüüsides selgus, et ettevõtte pikaajalised kohustised on vähenenud 35%, kuid samas on lühiajalised kohustised suurenenud 9%.

Analüüsides likviidsussuhtarve selgus, et ettevõttel on väga madal lühiajaline maksevõime kuna puudub piisavas koguses likviidset vara lühiajaliste kohustiste täitmiseks. Efektiivsussuhtarvud on tänu müügitulu pidevale suurenemisele aastatel 2016-2018 järjest paranenud. Samuti on ettevõtte hakanud oma varusid efektiivsemalt juhtima. Finantsvõimenduse analüüsist selgus, et ettevõttel on väga madal pikaajaline maksevõime, kuna ettevõttel on suur laenukohustus ning sellest tulenevalt väga kõrge võlakordaja (2018 aastal 81%). Suureks probleemiks on võõrkapitali liigne kaasatus ja omakapitali vähesus. Tasuvussuhtarvude analüüsi põhjal saab väita, et kõige tasuvam aasta oli ettevõtte jaoks 2017, kui teeniti ka kõige suuremat kasumit. Pankrotiohu analüüs (Z-seisu võrrand) näitab ettevõttele suurt pankrotiohtu igal analüüsitud aastal.

Lähtudes läbiviidud analüüsist on autoripoolsed ettepanekud ettevõttele järgnevad:

- Vaadata üle ettevõtte hinnakujundus, arvestades toote omahinda, konkurentide hindu ning nõudlust. Hinnatõus aitaks kaasa müügitulu suurenemisele.
- Investeerida 40% kasumist turundustegevusse uute klientide leidmiseks.
- Kehtestada lühemad maksetähtajad ostjatele ning võimalikult vähe tooteid ja teenuseid võlgmu müüa, et lühendada võlgnevuse käibeväldet.
- Vähendada varusid, et suurendada varude käibekiirust ning efektiivsemalt varusid kasutada.
- Likviidsuse suurendamiseks vähendada varusid, mis omakorda vähendaks hoiustamiskulusid.
- Vaadata üle tööjõuvajadus, võimalusel tööjõukulude vähendamine töötajate koormuse vähendamisega vastavalt hooajalisusele.
- Muude tegevuskulude vähendamine uute koostööpartnerite leidmisega (telefon, IT-teenused, valvesüsteem, turvatöö). Kasutatav tehnika väljavahetada energiasäästlikemate seadmete vastu.

- Tegeleda aktiivselt finantsaruannete analüüsimisega ning selle põhjal juhtimisotsuste langetamisega.

Kuigi ettevõttel on 2018. aasta seisuga suur pankrotioht, on see tingitud peamiselt suurest laenukohustisest, millega soetati söögikoha hoone, kus hetkel äritegevus toimub. Laenu aktiivselt iga aasta tagasi makstes täiendavaid kohustisi võtmata, müügitulu stabiilselt suurendades ja kulusid vähendades, paraneb ka ettevõtte finantsmajanduslik olukord ja ettevõtte tegevus muutub kasmulikumaks.

Lõputöö eesmärk oli analüüsida Nurgapealne OÜ finantsmajaduslikku olukorda ja selle põhjal hinnata ettevõtte kasumlikkust. Analüüsist selgus, et ettevõtte finantsmajanduslik olukord on üsna halb, kuid ettevõtte on siiski suuteline oma tegevusega jätkata.

Töö annab ülevaate finantsanalüüsi olemusest ja tähtsusest, olulisematest infoallikatest, finantsanalüüsi läbiviimise meetoditest ning koostatud on metoodika empiirilise uuringu läbiviimiseks. Teostatud on ettevõtte Nurgapealne OÜ finantsanalüüs, analüüsi põhjal on tehtud järeldused ja parendusettepanekud ettevõtte kasmulikkuse suurendamiseks. Püstitatud uurimisülesanded said teostatud ning töö eesmärk täidetud.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Aarma, K., Kuusik, A., Mehine, T., Prinsthal, I., Sepp, L., Seppo, M., Virk, K. (2010). *Teadlik turundus*. Tartu: Tartu ülikooli kirjastus.
- Alvares, F., Fridson, M. (2011). *Financial Statement Analysis: a practitioner's guide*. Hoboken: Wiley & Sons, Inc.
- Alver, J., Reinberg, L. (1999). *Juhtimisarvestus*. Tallinn: OÜ Deebet.
- Alver, J., Alver, L. (2009). *Finantsarvestus. Põhikursus*. Tallinn: OÜ Deebet.
- Brag, S. M. (2011). *Bookkeeping Essentials*. Hoboken: Wiley & Sons, Inc.
- Cinnamon, R., Cinnamon, P., Helweg- Larsen, B. (2011). *Kuidas mõista ettevõtte finantse*. Tallinn: AS Äripäev.
- Ettevõtlussektori kasum vähenes I sektoris*. (2018). Statistikaamet. Kasutamise kuupäev: 06.06.2018, allikas Pressiteade: <https://www.stat.ee/pressiteade-2018-060>
- Grauhi, P., Gronhaug, K. (2004). *Äriuuringu meetodid*. Tallinn: Külim.
- Hammer, H. (2018). *Parim praktika arvestuses ja finantsjuhtimises*. Kasutamise kuupäev: 08.12.2019, allikas <https://www.raamatupidaja.ee/uudised/2018/12/28/parim-praktika-arvestuses-ja-finantsjuhtimises>
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. (2004). *Uuri ja kirjuta*. Tallinn: Kirjastus Medicina.
- Ilisson, R. (2004). *Finantsanalüüs ja planeerimine*. Tallinn: Külim.
- Jordan, B. D., Ross, S. A., Westernfield, R. W. (2006). *Cooporate Finance Fundamentals*. (7th ed.). New York: Mc Graw- hill Companies.
- Karu, S. (2008). *Kulude juhtimine ja arvestus. Tulemuslikkusele suunatud organisatsioonis. (1. osa)*. Tartu: OÜ Rafiko Kirjastus.
- Karu, S., Zirnask, V. (2001). *Rahakäibe juhtimine. (2.osa)*. Tartu: OÜ Rafiko Kirjastus.
- Kõomägi, M. (2006). *Äriarahandus*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus.
- Luiga, S., Sander, M. (2019). *Rahavoogudearuanne: Äritegevuse esitamine otsesel meetodil rahavooaruandes*. Kasutamise kuupäev: 08.12.2019, allikas <https://www.raamatupidaja.ee/uudised/2019/10/10/rahavooaruanne-aritegevuse-esitamine-otsesel-meetodil-rahavooaruandes>
- Lee, N., Lings, I. (2008) . *Doing Business Research*. London: SAGE Publication Ltd.
- Leesment, M. (Koost). (2017). *Majanduse ja tööturu trendid*. Tallinn: Statistikaamet

- Majanduse ja tööturu trendid.* (2017). Statistikaamet. Kasutamise kuupäev: 22.05.2019. Allikas https://www.stat.ee/valjaanne-2017_majanduse-ja-tooturu-trendid.
- McMillan, K., Weyers, J. (2011). *Õppimine kõrgkoolis*. Tallinn: SA Archimedes.
- Otsus-Carpenter, M. (2017). *Finantsanalüüsi oskus teeb raamatupidajast ettevõtte arsti*. Kasutamise kuupäev: 08.12.2019, allikas <http://www.raamatupidaja.ee/uudised/2017/04/04/finantsanalüüsi-oskus-teeb-raamatupidajast-ettevotte-arsti>
- Otsus-Carpenter, M. (2017). *Finantsanalüüs selgitab ettevõtte probleemid ja eelised*. Kasutamise kuupäev: 08.12.2019, allikas <https://www.raamatupidaja.ee/uudised/2017/02/07/finantsanalüüs-selgitab-ettevotte-probleemid-ja-eelised>
- Pankrotiseadus.* (22.01.2003). Viimati muudetud 01.01.2018. Kasutamise kuupäev: 15.05.2018, allikas Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/PankrS>
- Peterson, M. (Koost). (2000). *Finantsanalüüs*. Tallinn: Külim
- Raamatupidamisseadus.* (20.11.2002). Viimati muudetud 01.07.2017. Kasutamise kuupäev: 15.05.2018, allikas Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/akt/109052017030>
- Raudsepp, V. (1999). *Finantsjuhtimise alused. Ettevõtte rahandus*. Tallinn: Külim.
- Rünkla, J. (2003). *Ärianalüüs*. Tallinn: Külim.
- Smith, M. (2011). *Research Methods in Accounting*. London: SAGE Publication Ltd.
- Stelmak, I. (2013). *Juhi ja ettevõtja raharaamat*. Tallinn: OÜ Six Apples.
- Subramanyam, K. R., Wild, J. J. (2014). *Financial Statement Analysis*. (11th ed.). New York: Mc Graw-hill Companies.
- Teearu, A. (2005). *Ettevõtte finantsjuhtimine*. Tallinn: Pegasus.
- Tikk, J. (2009). *Finantsarvestus*. Tallinn: AS Pakett.
- Udras, U. (2006). *Finantsanalüüs hoiab laeva kursil*. Kasutamise kuupäev: 08.12.2018, allikas <http://www.raamatupidaja.ee/uudised/2006/03/23/finantsanalüüs-hoiab-laeva-kursil>
- Vaskmaa, E. (2004). *Finantsjuhtimise alused*. Tallinn: Kirjastus Ilo.

LISAD

Lisa 1. Nurgapealne OÜ raamatupidamise bilanss aastatel 2016-2018 (€)

	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
Raha	1532	1678	4434
Nõuded ostjate vastu	3320	9873	2874
Varud	23840	14327	15474
Käibevara kokku	28692	25878	22782
Materiaalne põhivara	81112	75795	70608
Maa(soetusm.)	25000	25000	25000
Ehitised(soetusm.)	54257	54257	54257
Masinad ja seadmed(soetusm.)	7270	7270	7270
Muu materiaalne põhivara(soetusm.)	5623	5623	5623
Akumuleeritud kulum (-)	11038	16355	21542
Põhivara kokku	81112	75795	70608
VARAD KOKKU	109804	101673	93390
Lühiajalised laenukohustised	25999	26482	28427
Võlad ja ettemaksed	25213	18428	15024
Võlad tarnijatele	18628	9285	7051
Võlad töövõtjatele	1753	2907	3514
Maksuvõlad	3351	5052	2869
Muud võlad	1481	1184	1590
Lühiajalised kohustised kokku	51212	44910	43451
Pikaajalised laenukohustised	50940	42954	33023
Pikajalised kohustised kokku	50940	42954	33023
KOHUSTUSED KOKKU	102152	87864	76474
Omakapital	2556	2556	2556
Jaotamata kasum	1410	5096	11253
Aruandeaasta kasum	3686	6157	3107
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU	109804	101673	93390

Lisa 2. Nurgapealne OÜ kasumiaruanne aastatel 2016-2018 (€)

	2016	2017	2018
Müügitulu	195128	209045	231910
Muud äritulud	17615	55966	31405
Kaubad, toore, materjalid ja teenused	117357	141617	123105
Mitmesugused tegevuskulud	29985	36031	59470
Tööjõukulud	42554	62948	61693
Põhivara kulum ja väärtuse langus	5318	5317	5187
Muud ärikulud	377	818	193
Finantskulud	13466	12123	10560
Ärikasum	17152	18280	13667
Kasum	3686	6157	3107
ARUANDEAASTA KASUM	3686	6157	3107

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina,

(*autori nimi*)

sünnikuupäev:

1. annan Tallinna Tehnikakõrgkoolile (edaspidi kõrgkool) tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on

(*juhendaja nimi*)

reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas kõrgkooli repositooriumisse lisamise eesmärgil alates _____ kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni; (*pp.kk.aa*)

2. olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

3. kinnitan, et:

3.1. lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid ega muid õigusi;

3.2. PDF-failina esitatud töö vastab täielikult kirjalikult esitatud tööle.

Tallinnas _____
(*kuupäev*)

(*autori allkiri*)